

II
No. 33774
b.

[Blank paper label on the left edge]

33774, II, B, b.

VIII

33774, #, B, C

Ljubljina

VIJOLICE.

Pesmi za mladost.

Zložila

Lujiza Pesjakova.

Ljubljana.

Tiskal in založil J. R. Milic
1889.

VIJOLICE.

Pesmi za mladost.

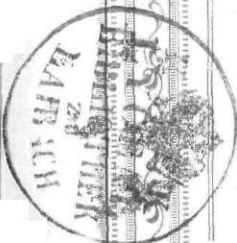
Zložila

Lujiza Pesjakova.

Ljubljana.

Tiskal in založil J. R. Milic
1889.

I 32

33774

Imp. It. 030618739

Predslavje	3
Obrazi iz prirode.	
Zjutraj	7
Zvečera	8
Zvonček	9
Skôraj!	11
Prvo cvetlje . 7	13
Idila	14
Velikonočna pesem . 8	15
Pomladánje jutro na vòdi	16
Prvega májnika dan	18
Na dúhovo	21
Jágodov cvet in solnčni žarki	22
Svôboda	23
Poletje	24
Janez krstnik	26
Jesenska pesem . 7	27
Dežek	28

Na dan vérnih duš	29
Čudno!	30
Kdo je to?	32
Oče, otroka usliši!	33
Sirota na sveti večer	35
Povračilo	37

Iz otročjega življenja.

Mojster - Računar	41
Dekletce v dvorani	42
Očala	44
Po poti	46
Mala vodonóša	48
Rožica	50
Tehten izrèk	53
Nepričakovani píruhi	53
V „Skálicah“	57
Potovanje po zraku	61
Bratec in sestrica	63
Miško	64
Naprej — nazaj!	67
Čudo	70
Dolga pripovedka v kratkih verzih	71
Gospodinja Rêzka	81
Bratec	83
Déd in bábica	84

Pri zibeli	90
Pripovedka	92
Deček in metulj	94
Izgubljeni Bog	97
Sirota	98

Otročji elegiji:

Mrtvi kanarček	101
Po počitkih	102
Tri sestre	104
Opomin	105

Telovádske pesmi:

Telovádec	107
Hej, telovádeci!	108
Prisega	109

Pesemce po nemških:

Krkelili!	110
Dragoljube	111
Proseče cvetlice	111
Jágodica	112
Káj kdo imá	112
Lastavica	113
Véverica in nevíhta	114
Kakó se zaspi?	115
Jelénček	115

Srčni glasovi.

Moja molitev	119
Domovino ljubim	121
Slovenskemu jeziku	122
Ni mōči!	123
„Spankaj mi, dete!“	125
Bábica	126
Proti severu	129
Najpristrānejši otrok	130
Moji zvezdici	132
Neobíčen red	133
Pojóča roža	134
Na pokopališči	135
Tolažba	137
Vedno hvalo	138
<i>Pazòr, otroci!</i>	140
Zakaj li?	143
O Milanovi smrti	144
V spomín Antona Janežiča	145
Belopéški jezéri	146
Ubožec. Dramatičen prizor.	149
V slovó	160

Prijatelju svojemu

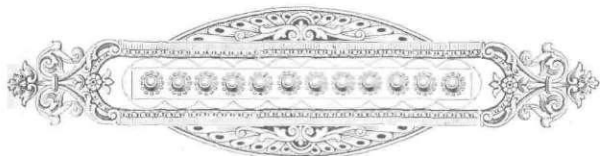
blagorodnemu gospodu

dr. Jerneju Zupancu,

iskrenemu pokrovitelju mladine

poklanja to knjižico

pisateljica.

T

ebi posvečujem liste,

Mož pošteni, blagi Tí!

Liste, ki dokaz ljubezni

Naj za „male“ so „ljudi“.

Najsvetejša je usadil

Čustva Tebi v dušo Bóg:

Domoljubje nesebično

In ljubezen do otrók.

Vedno za mladost si skrbel,

V sladko si veselje štèl,

Ko si poti ji uglajal,

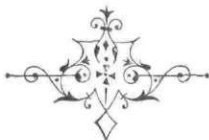
Do uspeha jo privèl.

Moč bistril si ji očésno
Um razvnel in poslúh,
Da je čula in spoznala,
Kar izbrán ustvarja dúh.

Blagoslov iz srdec tisoč
Plava milo nad Teboj,
Vzprejmi še kot povračilo
Dar oskromni, prosti moj!

V LJUBLJANI na véliko nedeljo 1889. leta.

Predslavje.

Ctroci, na vrtec, vijolic je čas!
Najlepših vam hočem nabíratí jaz.
Cvetlice krasnéjše imájo drugód,
V gredícah izbrane blesté se ondód;
Visoko dvigújo ponosne glavé,
Ljudjé se jim čúde, gorkó jih slavé:
Za moje rastline, ubogi njih cvet
Nikoli ni vprašal, ni ménil se svet;
Pohlevne vijolice so od nekđaj,
Zakaj bi ne bile prezírane zdaj?
A vender se ž njimi ponášati smem
Ter tiho in skrivno vam, ljubčki, povem,
Da v srci so rastli cvetóvi vsi tí,
Od tamkaj sem njihove vzela kalí,
Da sem jih na prôstor vsadila svetál,
Ki jim se na vrtci je nežnem odbrál;
Da cvet zalivála sem z rôso zvestó,
Kateri preblagi izvòr je okó;
Da vedno skrbeča pazíla sem nanj,
Gojíla ga s hrano vonjívih le sanj;

Da solnca prosila sem čistih nebes,
Naj vsako ogreje zelenih peres
Ter vdahne življenja vijolicam moč,
Da slano morilno prebódo i noč;
Da trud moj o vás mi je vedno legák,
Da čut uživála sem rajsko-sladák,
Ko svétel se vam je obrazek vesel,
Ko novo cvetlico je gledati jél.

Zdaj v kítico združen vijolic je bròj,
Od mislij mu sladkih sem tkala ovòj;
Ni čudo, če v rožnati luči žari:
Pred duhom mislečim ste bivali — vi!
In kar najgorkejših željà jaz gojím,
S cvetlicami, dragi, zdaj vam jih svetím!
To kítico náte, izbirajte cvet,
Ki srečo povekša mladóstnih vam let;
Iz duše iz zveste poljublja vas vsak,
Ker žive ljubezni do vas mi je znák;
Naj slednji se vašega prime srcá,
Saj veste, da bil je i v srci domá;
A pázite nanj mi, proseča želím,
Kadàr pod vijôlic gre dico zaspím! —

Obrazi iz prirode.

Zjutraj.

Sa listnato vzglavje po nôči naslanja
Cvetlica se lepa in dremlje sladkó;
V mehkôtni blazini se ptičici sanja,
Ko trudno za krili potisne glavó.
Pri materi detece ljubko zaspava,
Obličje podprto na nežne roké,
In zvezde in luna in nébna višava
Nad cvetjem, otrokom in ptičem bedé.

Nebeske umirajo luči blesteče,
Ko jasno v izhodu se zopet daní;
Prebuajajo ptičje se družbe žgoleče
In cvetje odpira preljube oči.
A dete? — Oj, dete še vedno počiva,
Obličje podprto na nežne roké,

 Todà zaman cveticam se bližal siromak,
 „Kaj vender si izmisli“, so dele „ta prosjak“.
 „Nesrečen sem kot veter, brezbarvno ki divjá,
 In ki zató počitka na zemlji ne pozná“.

 Takó je sneg zdaj tožil, svetlé solzé točèč,
 In zvončku srce drôbno s pritožbami mečèč.
 Pohlevno cvetje reče: „Slab plašček le imó,
 Če ni preslab, ná, vzemi, volján ga tebi dam“.

 In sneg si prehvaležen je beli plašček vzal,
 Obesil ga čez rame in dalje šel vesel.
 A danes še ga nosí, ker čist je in mehák,
 In bolj mu je po volji še kakor drugi vsák.

 A cvetju sneg prisegel tačas je vedni črt,
 Z močjo ledeno svojo napravljajoč mu smrt;
 Priatelj je le njemu, le njemu on je míl,
 Kateri mehkočutno je barvo mu daríl.

 Zatorej prizvonkljati le zvonček sme samó,
 Četudi sneg pokriva sè plaščem še zemljó.
 Prijazno se odmiče cvetlici drobni zdaj,
 Ki sáma pokazala ljubezen mu nekdaž.

Skôraj!

„Kjé so cvetlice ljubé?“
V zemlji počívajo, spé;
Gorka odeja jih krije,
Brani viharju, ki vije.

„Kjé li so ptičice zdaj?“
V daljni zletele so kraj,
Kjer zeleneče so veje,
Tamkaj jih solnčece greje.

„Kam so otroci prešli?“
V sobi so blizu pečí;
Često ubožcem se toži
Bridko po ptici in roži.

Ko vzdrami se svét,
Pomládnje ogrét:

Rodé se cvetlice,
Da hitro glavíce
Na dan pomolé,

Prijazna očesca
Odpró in peresca
Ter v zrak zadehté.

In deva premila
Pošilja vabila
Čez morsko raván,
Da ptičic krdelo
Pripoje veselo
Na kraj mu poznán.

Naproti otroci
Ji širijo roci,
Vriskaje glasno;
Pozimske iz ječe
Hité hrepeneče
Na pólje cvetno.

In solnčnati logi,
Vsi polni v okrogli
Nedolžnih ljudij
In ptičjega petja
In mladega cvetja
In rajskih so dníj!

Prvo cvetje.

Saj bedím! — Je li mogoče
Kar se zgódilo nocoj?
Niso sanje li cvetoče,
Kakor duh jih sanja moj?

Ne! resnica je premila,
Okence presrečno tí!
Pómlad mimo je hodila,
Tukaj nje pozdrav leži.

Dobro došlo, cvetje bélo,
Čakala sem te željnó,
Gledi, k tebi zdaj pripélo
Ptic krdelo je ljubó.

In nebeski žarki zlati
Skozi drevje se blesté,
Sèm, kjer gòsti mi krilati
V krogi cvetja žvrgolé.

❁

Žarkov jeden je — oj, sreče!
Meni v srce pot našel,
Da mi pesmi glas hvaleče
Čvrsto v njem je zazvenel.

Idila.

Vijólica spira si z ròso očí,
Da biser srebrn se ji v vsakem blestí.
Marjética póleg vabeče se smeje
Oréhu košatemu, čegar se veje
Pokrivajo s cvetjem, da svež se in zál
Dehtèč povzdiguje iz travnatih tâl.
A sredi drevesa vse polno gibánja,
Ropôta živahnega in lepetánja:
Iz vrabčjega gnezda prihaja ta šum
Ker notri ščepíri štrlinec se kum!

Velikonočna pesem.

Na dan, na dan, kar kod cvetéva,
Kar v zimskem snù še omedléva!

Na dan, vijolica dehtéča,
In tudi zvonček beloglav
Ter jáglec, résa z lesk viséča,
Cvetovi drevja in goščav!

Na dan, na dan čarôbuo mladoletje!
Na dan, veskresno te obuja petje!

Skorjanec vriska na višavi
In tisoč glásov po dobravi;
Šumeče reke in potôki,
Na vedrem nebu solnčni žar,
Planine strme, svet širôki,
Čuteča vsaka živa stvar

Oznanja, da oblast ljubezni mile
Močnejša je od tèmne smrtne sile.

Na dan, kar je molitev svetih,
Kar v prsih pesmij je prevnetih!
Na dan duhovi vsi potrti,
Iz žalosti se spet budèč;
Razpelo glejte, grôb odprti;
Pretákajte solzé, hvalèč!
Vam odkupljenje bilo je storjêno
Ter vam na zemlji vse je prerojêno!

A vé, cvetlice zornolike,
Vé nežnosti, veselju slike!
Vi vsi, o katerih posveçeni
Çloveški Sin dejál nekðaj:
„Nedolžnim ne braníte k meni,
Ker njihov je nebeski ràj“ —
Vi srce svoje Njemu izročíte,
Molèč klečé veliko noç slavíte!

Pomladánje jutro na vôdi.

Béga ob veslu
Çolníček legák,
Voda ga nese
Kot lastovko zrák.

Veter od juga
Meglíce topí,
Solnce se zlato
V valovih svetlí.

Jasno obnébje
Zelêno poljé,
Čudes tisóč je
Okoli vodé.

Novemu novi
Krasote se zbòr,
Lepšemu lepši
Umíče prizòr.

Tu o bregovih
Vonjava cvetóv,
Daleč tam gláve
Planinskih vrhóv.

Cerkvice béle
Tu niže od zad
Gledajo s hriba
Na kóčo, na grad.

Mesto prijazno
In gozd in vasí,
Brzo gibanje
Okrétnih ljudij.

V čolnu otročje
Vriskanje glasno —
Mládo življenje,
Kakó si lepó!

Prvega májnika dan.

„Májnika prvi je dan! — Otrôci, le vènkaj
na plano,
Zôra vas vabi blestèč! hitro, praznujmo sedàj
Milega ljubca prihòd, ki vsi smo po njem hre-
penéli,
Ko nam ledéna je noč trla ubogo teló“.
Pómлади skôro objém vzprejema obitelj prijazno,
Trosi povsodi na pot sládsko vonjivi ji cvet.
Sape igrajo dehtèč se, v mislih cvetočih nasmíha
Mláde se zemlje obraz; gleda jo sinje nebó,
Biserov svetlih morjé daruje ji danes dobrotno:
Májniku mora na čast tkati obleko si ž njim.

Pótniki naši molcé korakajo s holma v dolino,
Divne prirode je čar vstávljal pogóvoru glas.
Dete v narócaji, glej, z ročicami ploska veselo,
Ono še záse ne vé, kakor v zavésti si ni
Ptiček, ki támkaje v vzduh pojoč se vzdviguje
radóstno :

A neizmerna sladkóst bitja prešinja obá ;
Ko se privadil pogled nadzémeljsko - lepih pri-
zorov,

Ko je kipelo srcé vžitkov in blazih čutíl :
Sili beseda na dan, in drugemu drugi po svoje
Ríše utisek živó, ki ga je najbolj razvnel.
Večjemu dečku potem na misli je zopet rast-
linstvo,

S trudoljubívo rokó seže po delu deklè.
Mlajši ji bratec gradí okoli in cerkvice kaže,
Hribe in vrhe planín, ki obiskal bi jih rad.
Njiju sestříca gredoč po bujnem ozira se cvetji,
Níkdar od nje ne beží psiček, oprezni čuvaj.
Ali tam doli kjer log se sénčen in lep razprostira,
Kjer med drevesi vabèč čisti izvòr klokotá,
Tam vtaboríli so se, pripekalo silno že solnce,
Dobro utrujencem dèl sátor je gost in hladán,
Mati prinesli s seboj skrbeča krepil so okusnih :
Maslo surovo in kruh, to se prileglo je vsem !

❁

Glej, tudi gnjáti so vsem odrezali v slasten po-
boljšek,

Oj, in pogače na vrh lep in izdaten še kos!
Vrelca tekoče srebró napòj jim je bilo izbóren,
Pili zdravijco so ž njim: „májnik, naj zlati
žíví!“

Rádosti, sreče sladké ni bilo nì konca nì kraja,
S šalo vrstíl se je smeh, z ígro na travniku ples.
Détece nagne sedaj glavíčico ljúbo k počítku,
Mati zaziblje ga v sèn z glasom premilim pojóč:

Cvetne je dôbe
Priljubljeni dan,
Pisani vrti
Zelêna raván.

Plêтите vence,
Vijóle rastó,
Pojte, saj tudi
Vsi ptiči pojó.

Pléšite v krogi,
Prekrasen je kràj,
Glejte, na zemlji
Že našli ste ràj;

❁

V njem vaše srce
Najlepši je cvet —
Da ga vihárni
Osúl ne bi svet!

Na dúhovo.

(Evgeniji E.)

Moj Bog! ki nékdaj si v plaménih
Duhá učencem darováł,
Bogastva svojega le iskro
Da zdaj dekletcu bi poslál,
Ki vse pohlevno pred Teboj
Denès Te môli tu z menoj:
Presrečna, blaga mi po zemlji hôdi,
In Ti jo vedno z duhom Svojim vôdi!

Jágodov cvet in solnčni žarki.

Poletna dôba solnčna ogrévala je svét,
Ko se nakánil k vodi mlad jágodov je cvet;
Nogé mu v skoku nese níz dôlu gorski pot,
Iz vóde lice bélo že vidi si od tod.

Postópi malo bliže, svetléjši tam je kraj;
Čemú bi se ne gledal, ker mlad in sam je zdaj?
Okroglih lic v zrcálu sladkó se veselí,
Na čelu šopek rmêni krasôten se mu zdí.

„Ucé, da ogledálo ne láže se nikhár,
In če je to resníca, kakó sem lepa stvar!“
Od vseh strani se gleda, pripôgneno stojèč
Ter zadovoljen kima, sam sebi se čudèč.

Gorjé! prelepa vila, ki ni je videl prej,
Sedí na óni stráni pod bukvo sênčnih vej,
Povzdigne prst šaljivo in reče mu takó:
„Sam sebi se čuditi, ne vém, če je lepó!“

Cvet jágodov se zgóne, všibé se mu nogé,
A listi béli z gláve v trepétu mu leté;
Kar hitro more, smukne v grmíčovje temná,
In sram ga je, in v srci kakó mu je hudó!

Poletje.

Sladki otroci, veseli bodíte,
Ven iz ozídja hitíte sedàj!
Vse so zastave poletja razvíte,
Ž njimi olepšan najbédnejši kràj.

Krasne med klasjem so zlatim cvetlíce:
Màk in plavíca in kókolj brdáak;
V vence spletèno o bregih vodíce
Cvetje, katero spomina je znák.

Kósi pojó, oživljáje dobrovo,
Krêpko vzdviguje skorjanec svoj glás,
Hrósti brenčé in metulji nad travo,
K rožam hité in marjeticam v vas.

Plaha, da nihče ji blizu ne more,
Jedna se ptica glasí brez mirú,
Skriva med drevje se v tèmne prostore
Ter nagajivo tam kliče: „kukú!“

*
—————

Vídite nežne ovčice prebele! —
Pisana trava dehtí jim lepó;
Ali — oj, čudo! iz paše vzletele
Gôri so, gôri na sinje nebó.

Runo leskače se kodraste čéde,
Tamkaj srebrno in žarko blesti;
Solnce zahaja in lune svit bléde
Ovcam meglénim domóv zdaj velí.

Mračno, tihotno je, vender zelèna
Ozka za plotom še tèmna ni pot,
Z iskrami živimi vsa razsvetljèna,
Migetajoč ki smejó se povsod.

Iskrice ljube mi, svètle kresníce!
Zvezdam jednake ste milih nebes;
Sevajte jasno na vse nam stezíce,
Z bleskom spet stari praznujete kres!

Janez krstnik.

Mladénič ven iz mesta se obrne,
Drzôten v gôlo odhití puščávo;
Na ostri kamen tam poklada glávo,
In z runom krêpke ude si ogrne.

Prepróst je um, okó njegovo jáсно
Ter k zemlji posvetná ga slast ne veže;
Da rod bi svoj otél pogubne téže,
Ljudém pokoro oznanjuje glásno.

Kó misli, tam slonèč na trdi skali,
V svetlôbi vzrè podobo rajsko-milo,
Da vsi so udje v njem zatrepetáli.

„Sin božji, vender jagnje si v krotkósti,
Z nebés prišèl za naših grehov sílo;
Nevreden hlapec tvoje sem visósti!“

Jesenska pesem.

Slava, jesén ti, preljubljeni čas,
Vzprêjmi pozdrave, vriskánje od nas!
Štrk je že letel čez širo morjé,
Kamor vsi pevci krilati bežé;
Listja oplenjeno že je drevó,
Steblo podlések dviguje goló:
Vender življenje, mogočno kipèč,
V trsovih žilah še bije gorèč:
Vender sedàj preveseli smo mí —
Grózdjiče, oh, kako sládko si tí!

Slava, jesén ti, preljubljeni čas,
Vzprêjmi pozdrave, vriskanje od nas!
Tam iz vinógrada nêsemo sad,
V solnci dozôrel leskáče se zlat;
Da bi ne bila nosáča krepká,
Ne bi ga vzdvígniti mogla obá!
Bratci, sestriče! stopíte okrog,
Grózdje zobljíte jeséni iz rok!

❖

Padal bodeš v mládo travo,
Z njé v zemljíco razgorélo,
Iz zemljé na dete milo,
Hálico kropil mu belo.

„Padal bodem v mládo travo,
Z njé v zemljíco razgorélo,
Iz zemljé na dete milo,
Hálico kropil mu belo.

Otročička močil bodem.
Kádar pride mladoletje,
V prah zdrobím telesce nežno
In raztrósim ga na cvetje!“

Na dan vérnih duš.

Z belim trakom sem ovíla
Venec presen in cvetán,
Da ga nêsem na grobišče
S svécico denašnji dan.
Morebiti mi počiva
Kakšen otročiček tam,

Ki nihčè ga tu ni ljubil,
Ki sirôten žil je sam:
Ki ni sklepal drobnih rôk,
Da bi môlil: „Tvoj sem, Bog!“

Svéti, svéti z zlatim bleskom
Lučica pohlevna tí,
Na gomili, pod katero
Sládka stvarca mirno spí.
Vi pa, cveti venca mladi,
Kličite v grobèk temán,
Da jo ímam s srca rada,
Nánjo mislim sléharn dan.
Déjte ji, naj srečna bodi
Ondu, kjer je zdaj domá,
Kjer so v drúščino vzprejeli.
Vsi jo angelji Bogá!

Čudno.

Sneg naletava v vrtíncih
In kakó mrzlo je, hú!
Zajček, poskoči le hitro,
Strésice íšči domú!

❁

Zajček ubóga, nabêre
Máha med potom skrbnó,
Ž njim vse razpóke zapáži
V izbici svoji gostó.

Jedva je zajček v zavetji,
V gózdu odmeval je strél,
Zgrudi na tla se ubožec:
Strah ga je silen prevzél.

„Oh, da poginiti moram,
Mláda in nežna še stvar,
Že je po meni — ne vidim
Šume več ljube nikdár!“

Puške umolknejo lôvcje,
Mrak se razgrinja že siv,
„Čudno“, dé zajček, „saj skoro
Mislil bi, da sem še živ!“

Kdo je to?

Poznaš li, deček moj, možá,
Ki v roki palico imá?
Držèč jo trdno noč in dan,
A ki se ne postavlja v bran,
Ko divjih páglavcev se broj,
V srditi ž njim nagnéta boj?
Ubožec vélik mož je tá,
Ki tepsti, tékati ne zná,
Ki smrtnobled v obrazi
Živí samó ob mrazi,
Pretakajóč bridké solzé,
Kadàr se drugi veselé:
Kadàr poljubov svojih žar
Pritiska zemlji nébni car.
Nu, imenuj možá mi zdaj,
Doklèr, doklèr — ne pojde v kraj!

Oče, otroka usliši!

Umolknili so zunaj ptiči,
Po dolih, brdih sneg leži;
Nikjér jim gôrke ni odéje,
Ki v mrzli zimi jih segréje,
Nikôgar, ki za njih skrbí.
Ptičice ljube, uboge!

Izginile so vse cvetlice,
Povsodi iščem jih zamán,
Odkar je zima nastopila
In jih nemilo položila
Pod belim prtom v grob temán.
Ljúbljenke moje, cvetlice!

In slišal sem, da mojih bratov
Nektéri tudi zdaj trpé;

*
—————

Da zapuščenim, samohranim
Ter ljuto od ljudij pregnanim
Uboga srca krvavé.

Bratje predragi, nesrečni!

Naróčaj máterin presládki
V zavetje ljubljeno imám,
Da glásno od radósti vriskam,
Kadàr sladkó se vánje stiskam,
Kadàr na gorkem se igrám.

Mati, oj, zláta, jedina!

In dete krasno, kakor zora,
Najlepše izmed vseh drevés
Iz raja mênì je poslalo,
Nebrojno lúčij mu prižgalo,
Ki, kakor zvezdice z nebés,
V slavo blesté se božično!

Srcé veselo mi trepeče,
Vsa duša sili mi v očí,
V nebeskem svitu gledam cvetje
In angeljsko poslušam petje,
Ki v mír pozémeljske ljudi,
V mír jih budí in ljubezen!

❁

Ročici pred drevesom sklépljem,
Pošiljam prošnjo do Bogá,
Da milost njega vsemu svetu
Na pómoč pride v novem letu,
Da konec bilo bi solzá.
Oče, otroka usliši!

Sirota na sveti večer.

S čudom nas objemlje svojim
Veličastna sveta noč,
Zémeljsko prešinja stvarstvo
Njena neizmerna moč.

Pozdravlja je jo poslavlja
Z zvezdno glorio ne bó,
Razsvetljêna nji je v hvalo
Vsaka bajtica lepó.

Petje, luč in cvet povsodi,
Mladih smréčic duh krepak,
Drobna srčeca trepeča,
Ginjen dober človek vsak.

Iz zvonika lin zvonovi
Milo se v nebó glasé,
Božjo čast v višini večno,
Mir ljudem oznanjujé.

Rôki željno kvišku dvígam,
Tebe mólim, Bôžič moj!
Če sirota tudi vboga,
Vender sem rejeneč tvoj.

Mati ljuba mi umrla,
Oče ločil se svetá,
Smrt nemila mênì vzela
Oh, prerano je obá!

A ljubezen tvoja greje
Bolj še kakor solnčni žar,
In pod krilom njenim varnim
Sem jaz tudi srečna stvar.

Saj pri tujcih očetnjavo,
Svetli Bôžič, si mi dál
Ter usmiljenja plamene
V dušah blagih záme vžgál.

❁

Glej, kakó srcé goreče
Od hvaležnosti kipí:
Dàj, dobrotnikom, dàj milim
Blagoslov svoj, Bôžič, tí!

Povračilo.

Z ledéno sápo sever žêne
Otrplost dôli na raván,
Premrle gôre, prej zelêne,
Pod snegom svet je zakopán.

A dete vender, dete krásno
Po njem hodílo je sedàj,
Ostáveljši domovje jásno
Za zémeljski pretemni kràj.

In obrnílo se je v hósto,
Ki v težkem zimskem spanji spí,
Kjer pod snežnó odejo gósto
Le jelovína še bedí.

Lepó je smrečije zelêno
Z drevés temnécih bralo tam,
Z nebrôjem lučic razsvetljêno
Prineslo v gôrko sobo vam.

Nebó se vam je odpirálo
In síjal rajski zor v obráz,
Ko prečarôbno lesketálo
Drevó božíčno je na vás.

To dete božje vi molíte,
Njegov poglèd je ves kroták,
Iz njega róke darovíte
Poklòn je prinesèn vam drag.

Ljubezen za ljubezen dajte,
Srcé naj bode vam oltár,
Hvaležni nánje pokladájte
Za povračílo svoj mu dár!

Ta dár ob vsakem novem létu
Naj se stotero pomnoží,
Da v rajskem vam njegovem cvétu
Stotéri plod se zarodí.

Iz otročjega življenja.

A decorative floral garland with leaves and small flowers, positioned below the main title.

Mojster - računar.

Blažè, okrogli pékov sinek
Sedèl jedé je pred vežó
Ter radovàl se mlečne kaše,
Ko župnik pridejo mimó.

Gospód obstanejo čestiti
In Blaž lepó odkrije se.
„Bog vzprimi te, si li kàj priden?“
„Sem, ali jéd je vroča še!“

„Kakó z učenjem gre, ker jutri
Končate šole, se mi zdí?“
„Izkušnja, ta, duhovni oče,
Prav nič ne dela mi skrbí.“

„Kakó v računstvu napreduješ?“

„Računati jaz najbolj znam.“

„Kaj res? No, Bláže moj učeni,
Nalogico ti précej dam.

Čuj, jeden krajcar in še jeden,
Kaj misliš, koliko je tó?“
Namuzne Blažek se ves zmóčen,
Povesi v krožnik nem okó.

„No, jeden krajcar pa še jeden?“

„Račun ta reši zlahka se,

Ej, jeden krajcar pa še jeden — —
Zdaj vem — to jedna žemlja je!“

Dekletce v dvorani.

Veselje! dvorana odprta stoji,
Skakaje se Bárica vánjo spustí.

A kaj tam ugleda? Oj, čudo sladkó,
Naproti hití jí dekletce lepó!

Zavzeta obstane; kar ona storí,
Posnemati vredno dekletcu se zdí.

Počasi pomiče sedaj se, a glej!
Počasi i stopa dekletce naprej.

Jednake rasti je, in istih je lét,
Nje krilice belo kot jábolčen cvét.

I kodrici zláti ji padajo vznák
Ter vánje vpletèn je vijolčasti trák.

Od rádoti Bárici vtríplje srcé,
Družíce želela si davno je zé!

In púnico písano vrže na tlà,
Saj ima družíco ter srečna je vsà!

Razvneta zavriskati hoče glasno,
A „dobro mi došla!“ šepeče samó.

In k nji se nagiblje: „te rada imám,
Prav rada, zatorej poljubek ti dám!“

A hipno prijazni otròk je ves plah,
In srcece groza poprime in strah:

Družíce preljube obraz je ledén,
Ter gosto zakriva ovòj ga meglén!

Jokaje se Bárica naglo zbeží:
Dekletca v dvorani zeló se bojí!

Očala.

(Po francoskem.)

Rad s črkami se časih
Vrbanek je igràl,
A žalibog nobene
Ni vender še poznàl.
In neki dan po zimi,
Ko sam domá je bil,
Ni védel kàj početi,
Da prej bi čas miníl.
„Kakó so ure dolge!“
Vzdihuje naš Vrban,
„Igrati in igrati
Ni môči mi ves dan.
Vojščaki in konjiči
Prestári so mi vsi,
In teh podob nobena
Mi že povšeči ni.
Ahá! — to bode nekaj!“
Zdaj vzkliknil je vesel

*
— — — — —

In sredi iz omare
Najlepšo knjigo vzél.
„Pregledal bodem malo,
Da mi preide čas —
Te bukve, iz katerih
Mi bábica na glas
Sinoči brala bajke
Prečúдне in krasné,
Kjer Palčeki in Vile
Zapóred se vrsté.
Odprta je že knjiga —
A kdo bi úmel to?
Le belo je in črno,
To vender ni lepó!
„Oh, res, kakó sem bebast,
Očal saj nimam še!
Saj bábici je tudi
Brez njih v meglici vse.“
In hitro jih poišče
Ter z rutico čistó
Veliki stari stekli
Osnaži preskrbnó.
Ponosno jih pritisne
Na mali nos Vrban
In gleda in še gleda,
A vender vse zamán.

O bajkah čarodelnih
Ni najti mu sledú,
In stran na stran obrača
Srdito brez mirú.
Zdaj mati stopi v sôbo
In njo prisili sméh,
Ko vidi dete svoje
Z orožjem na očéh! —
„Kar bábici pomaga,“
Mu deje preljubó,
„To, dragi moj Vrbanek,
Za tvoje ni okó.
Podvizati se moraš,
Da skôraj bodeš bral,
Da brez očal zasije
Zaklád ti knjig svetal.“

Po poti.

„Le tíšči se mêne, da moker ne boš
Ter váruj košáre, moj pridni Ambrož!
Da veter ne vzame ti knjige drobné
In zvezka, kjer pisal si a-b-c-dé.

Ne stopaj mi, Anica, vedno na nóge,
Saj vidiš, da dosti že ímam nadlóge.
Po Tinetu ti se oziraš — zakaj?
Na cesto glej rajši preplavljeno zdaj!
Povedala bodem, počakaj, že mami,
Da tu pod dežnikom ti nisi šel z nami!“

„„Pod takšnim satórom ne skrivam se jaz,
Naj dež me premoči, naj žuga mi mraz.
Slovenec sem trden, ne deček mehák
In hraber jaz bodem cesarski vojščák.
To čast bode záme in radost in sreča,
Ko bode vihrala zastava sloveča,
Ko švigal iz puške žareči, oj! blisek,
Med trombami glásil se srčnosti vrisek! —
Li slišali niste, kar danes smo brali
V učilnici, kaj? — Gotovo ste spali!““

„Nikakor ne! — Vender dovòlj je o tém,
Obleke je škoda, ti znóva povém“ — —

„„Oj, sestra preskrbna mi, Marta, nikari
Ne brigaj takó se za plašček moj stari!
Da bivaš na suhem in varnem le ti,
Ki mirno živelá do konca boš dnij

❖

Pri vas je kàj družega, kajti čepeli
Vsi trije pri pēci le bodete, jeli
Ter pili, in kmētiški vedno ljudjé
Držali se strehe domače gorké.““

„Ha, há!“ se Ambrožek zdaj mali oglasi,
„Čuj, Tine, kakó se pač motiš ti časi!
Preskočiti hočem domači ta plot
In ako ne cesar, bom v élík gospod!“ —

Mala vodonóša.

„Hajd, pójdiva hitro k vodnjáku obá,
Pomoči ni treba, saj sva že krepká!

Podvizaj se, Mánica, teci lepó,
Hvalili te bodejo mati zeló“.

Ko vrč na koritu pred žlebom drží,
Dekletce se smeje in srečno se zdí!

Posoda je polna — „„pretežka je, oj,
Odnesti ne morem je, bratec ti moj!“““

„A nesti jo moraš domóv vender tí,
Saj veš, da to delo za moškega ní“.

In malo pomíslja petletni Andrej
Ter „moder sem“, pravi, „no, mala, poglej!“

Od kitic napravi ji svítek mehák
In skrbno postavi nánj vrček težák.

„Po konci se drži, ne majaj z glavó,
Krepkó mi korači — eh, saj ni težkó!“

Dekletce se vzpenja, napira močí,
In komaj in komaj solzé zadrží.

A nič ne pomaga, zamán je, gorjé,
Natočeni vrček ji pade z glavé.

Pokvarjen predpasnik in krilce lepó,
In čeveljčki novi, oj, kakšno je tó?

Okópana miška je Mánica, glej:
„„Le čakaj, le čakaj, poredni Andrej!

Zakaj, li zakaj, oj, po vódo sem šlá —
Oh, oh, da pri mami domá bi bilà!““

Rožica.

Očetov praznovali
So pred Božičem god;
Prišel je ljubih znancev
In žlahte žlahtni rod.
Najprej so gospodarju
Stiskáli vsi roké,
Voščéči: Bog usliši
Njegove mu željé.
In on se je zahvalil
Presrečen in vesel —
Sevéda se drugače
Nositi mož ni smel.
Potem so med pokloni
Posedli k mizi vsí,
In z vincem zamočili
Ukusne so jedí.
Očetu sédel blizu
Starejši je otrok,
S posebno slastjo jedel
In pil malínov sok.

❁

Dekletce je vam bilo
Prijazno in lepó;
Kakó jo ljubi oče
To „rožico“ mladó!
In k njemu zdaj se nagne,
Skrivnostno mu pové,
Da so zaprta vrata
Želodčeka ji zé;
Da danes res odpreti
Ne mogla bi jih več,
Ko vhoda bi prosila
Najboljša tudi reč.
A zdajci stari sluga
Prinese — o moj Bog,
Kar strah me izpreleta,
Ker padel je iz rok
Zdaj Rožici kozarček
In ona le strmí
Na čudo od sladkorja,
Ki tù pred njo stójí!
Omamno jo prevzame
Prekrasne torte čar,
Saj svoje dni jednake
Ni videla nikdar.

Očetov kar počiva
Na Rožici pogled,
Smehljaje opazuje
Obrazek njé zavzet.
In milujé ji reče:
„Oh, škoda, škoda lé,
Da so zaprta vrata
Želodčeka ti žé;
In škoda, da odpreti
Ne moreš res jih več,
Sicer bi kàj prilegla
Ukusna se ti reč“.
Zdaj Roža se zardela
Šaljivo nasmehljá,
In tiho in skrivnostno
Ljubó zašepetá:
„Oj, atek moj preljubi,
Oj, s torto bi že šlo,
Boš videl, da jo spravim
Še skoz — ključánico!“

Tehten izrèk.

„Oj, Vidka, glej ročici
Kakóvi tvoji sta!
Na vrti nisi bila,
Iz sobice ne šla.

Kdaj s takima rokama
Me videla si še?“
„„Jaz, mati ne, nikoli,
A — — bábica Vas je!““

Nepričakovani píruhi.

V mladolétnem
Tednu cvétnem
Máčico pozdravlja vsák,
Kí je skrita
In zavita
V svoj kožušek pregorák.

Minka mala
Radovala
Tudi stvarce se mladé,
A združila,
V venec vila
Dróbní véjici je njé:

Ovijale,
Svit dajale
Kakor lep okvír cvetán
Bi sladkósti,
Oj, radósti!
Jutri na vstajenja dan.

Glej, medéna
Draga njéna
Že povítica stojí
Vencu v srédi,
In besédi
Čud ustavlja zdaj močí!

Minka vneta
In zavzeta
Delo svoje zrè molčèč,

❁

Ker hvalili
Ter čudili
Starši so se mu ljubèč.

„Čas je spati“,
Déje mati,
„Dúšica mi, lehko noč!“
Minka mala
Je zaspala
V zlatih sanjah se smijoč.

Jedva jasna
Zôra krasna
Vzplava kvišku vrh gorâ,
Ko že vstane,
V sobo plane,
Kjer je sreča njé srcá.

A strmeča
In boječa
Tam na pragi obstojí:
Iz okvíra
Vánjo vpíra
Pôgled bistréh se očíj!

Kàj zgodilo
Se je bilo
Čudo! — ali móžno je,
Da medéni
Dragi njéni
Základ bi oživljaj se?

Ne, izginil
Je in minil,
Ni ga tíra nì sledú,
Sáma rjava
Mačja glava
Vènkaj gleda iz cvetú!

Minka mala
Je jokala,
Tožno bilo je srcé;
„Oh“, vzdihuje
In žaluje,
„Kjé povítica si, kjé?“ —

V „Skálicah“.

Tù v Skálicah radujem
Igránju se valóv,
Bedèč sanjáje — priča
Povodnih sem godóv.

Nad vrbami trepeče
Žé póludnevni žar,
Vsa zemlja v zlátu plava,
Ker solnce zdaj je car.

Globôko pripogíblje
Medleče se drevó,
Izteza list in veje
V tolmún hladán željnó.

Vrstà valóv popótnih,
Veselo žuborèč,
Pozdravlja ga prijazno,
Odtod v morjé hitèč.

Metulj na trstu vitkem,
Zibáje sam se, spí,
In roj mušíc nebrojnih
Ob njem se v krog vrtí.

Postrva blagorodna
Tam pisana veslá,
Med ribami obrača
Ponôsna se gospá.

Menjíček bistroglédi,
Najvrlejši plaváč,
Potáplja se in skriva
Ter kaže se glumáč.

Ubogi kmetje kléni
Od ščuke v beg hité,
In luska se jim bela
Svetlíka iz vodé.

V presladkem pladnovanji
Počiva v plašči hrost,
Na veji, kjer pripôgnen
Do vôle grm je gost.

❦

Od jédi oddihúje
In njenih se težáv,
A pónj usoda bridka
Poseže iz nižáv.

Tatíca, bistra ščuka,
Pobrala ga je v plén;
Kakó je to zaslužil
Ta mož, ki ves je lén?

Soparno je! — Valovi
Na tího žuboré,
Nad pôtok že tenčico
Razvešajo meglé.

Metulja s trsta náglo
Posmukne skrivna moč,
In muhe okrog njega
Brenčé mu: „lehko noč!“

A kjé sem? — Póleg Sóre?
Mordà sem bil zaspál?
Ni tukaj li me zíbal
V predívne sanje vál?

Rusálke *) sem jaz videl,
Njih petje čul in sméh,
Ob vodi njih plesóve
Po mokrih gledal tléh.

In zopet slišim pesem,
Odmeva temni lés;
To niso bile sanje,
Pojó Rusálke rês!

Mameči vi glasovi!
Očáran k vam hitím,
Da v harmoníjo vašo
Od blizu se vtopím.

Grmovje v stran odgánem
In pomolím obráz:
Rusálke cvetolíke
Oj, vidim, vidim vas!

A ne! — Rusálke niso
Te déklice mladé,
To vrle so Ločánke,
Ki rake tod lové.

*) Rusálke so izmišljene poganske boginje starih Slovanov, živeče v lesovih in vodah.

Potovanje po zraku.

Evo, čoln po novem zdélan,
Stiri noge v zrak molí,
Spôdaj mizi je podoben,
Če poglèd me ne slepí.

Na vrvícah zánj privezan
Ves napíhnen je balón;
„Ta nas od zemljé privzdvigne“,
Bratcem reče zdaj Antón.

Poln čolnič in ves prostôrček
Že je prenatlačen rés;
Vender Hektor, zvesti psíček,
Séde zdaj široko vmés.

A potrebno je, da pride
Tudi Srečkov ljubi konj,
Lep lesén je, na koléscih,
In brez njega vse zastonj!

Vsi brodníki so nemírni,
Skok in vrisk je semtertjà;
„Pázi, pázi, da Andrejčka
Ne prevrneš mi na tlà!“

Ivko, najstarejši bratec,
Čópast si klobúk je vzél
In popótno še čez pléči
Lépo torbico pripél.

Tudi íma — kaj ga nê bi? —
Od popirja daljnogléd,
Da na tanko vse pregléda,
Kar mu pride kje na mèt.

Ivko poje, Hektor laje,
Srečko je smehú ves poln,
Tonček z bičem trdno póka,
Čvrsto v zrak poganja čoln.

Srečen pot, družina mlada!
Plavaj z Bogom v daljni svét;
Zdaj užívaš dní najlepše,
Dní otročjih zlatih lét!

Bratec in sestrica.

Lenčico ljubim, sestričo sladkó,
Vse kar je moje, vesel delím ž njó.

„Lepšega deteta videl ni svet“,
Materi skrivno dejal je naš ded.

Oj, in razumna je, to vam povém,
Ž njo se povsódi pokazati smém.

Stara dvě leti in meseca dvě,
Čujte! do dvajset že brójiti zná.

„Oče naš“ moli kot angeljček zlat,
V petji strnád ne doseza je mlad.

Njé sem voditelj, petletni dečák,
Bil, ko storila je prvi korák.

Letos že v „kolu“ okrog jo vrtím,
Da mi ne pade, jo trdno držím;

A če se zvrneva venderle vznák,
— Časih nevkreten prečudno je tlák —

Smeh le nastaja, za skokom nov skok,
Lencica moja je hraber otrok;

Redko doslej so mi tekle solzé,
Kamo li zdaj, ko dorastel sem žé!

Miško.

(Svobodno po hrvaškem.)

Dečka nekdej svet poznál,
Miško ga imenovál,
Ki dušica bil je blaga,
Ljuba vsem ljudém in draga.
Mater vzame smrt mu rana,
In sirota samohrana
Brez sestrice je in ate.

Leto zvršil je devéto,
In ko stopil je v deséto,
Bil diják on v prvi šoli
Ter nadmódril kogar koli;

Dobro znal je čitat', písat',
Mólití in malo rísat',
Kakor detca i vi znate.

A po smrti svoje mame
On premišljeváti jame:
Kaj ubožcu mi početi,
Če od gladi nehčem vmreti?
Hčem li prosit kruha iti,
Materi v sramoto biti?
Téga mi srcé ne móre!

In k učitelju priteče,
Svojo željo mu izreče:
Da volján je dlje hodíti
V šolo, pridno se učíti,
Da hče lekcije dajáti,
Za mezdò poučeváti,
Najti sebi sam podpóre.

Učeník, možák dobrotén,
Siromaku blagohotén,
Pregovóril je z županóm,
Da njegovim bi drobljanóm
Miško uk dajál v písánji,
Rísánji, molitvi, bránji,
In pri njem bi bil na hrani.

Takim potom on učitelj
Bil in vrli odgojitelj,
A dijaci njega mali
Skôro čítati so znali,
In seznanili se s svetom;
Leto Miško je za letom
Srečen bival pri župani.

Jako dobro je studiral
In licejo absolviral;
V pridnosti se ni okršil,
Ko je pravoslovje zvršil,
Zatorèj brez vse težave
Stópil v službo je postave
Med urádniške písárje.

Ondu Miško sodec blag
Bil je vsakemu predrag,
Vsakemu je sodil právo,
S tem si dóbil čast in slavo,
In potem le časa malo
Po novinah vseh je stalo,
On deželni da glavár je.

Kaj pravite, gospôda moja,
Ni deček ta li vreden čuda,
On, ki je sam si bil pomagál,
Ne bal se dela, bal ne truda?

A stávití bi jaz hotéla,
Med Vami da so njemu drugi,
Podobni Mišku že v sedánji,
In bolj v bodoči še zaslugi.

Zatorej danes pevka Vaša
Čestíta Vam, prihodnjim sodcem,
Predsednikom, poslancem, učenjâkom,
A čujte! domoljubnim le možâkom!

Naprej — nazaj!

„Z vijólico jáglec prišèl je iz tâl,
Ker pétje skorjančje nam brêzen je dal.

Pozimski zdaj z Bogom zapòr pretemán!
Iz njega hitímo na čisto raván!

Poglejte, nad nami prisrčni strnád
Pojóč oznanjuje dehtéčo pomlád.

Petéro se zbralo nas vkup je ljudíj,
In to se krdelo junaško mi zdí.

Igrájmo se vojske, tecímo na boj,
Na dva se razdelka odrédi ves roj!

A treba je prej vam z mastjó in ščetjó
Napísati brke in črno bradó.

In tega se dela ne branil bi jaz,
Da naglo prestvarim na vsakem obraz.

Najprvo Bojánu! Ni res li brdák?
Zastavo dviguje bradáti junák!

Pod nosom Grozdánko naj zdaj okadím
Ter dímast na čelu ji križ naredím.

Círíl, ti, ne strésaj mi vedno glavé,
Ker tebi je treba najprvo bradé!

Ti vójvoda bodeš obračal vse nas,
A to se ne more, če gol je obraz.

Nu, dobro! Stecímo, kdor more poprej,
A prvo vsi vkupe zapójmo „Naprej!“

„Naprej zastava Slave,
Na boj junaška krí!“

„Še znamenja pes ní jedíni dobíl;
Mirúj mi! Ti z nami se bodeš boríl!“

Živál nepotrebne se brani čestí,
Zaláje nevšečno, skakáje zbeží.

Deklíčki in déčki „stoj, Grivec!“ kričé,
Na vrat vsi, na nos vsi za njim se spusté.

Dospéli tekáje v sosédov so vrt,
Tam béli na travi do prta se prt.

Nanagloma vôjske viharní korák
Pohodil je platno in travnik mehák.

A zdaj se junakom zagradil je pot,
Ki v zmagi pridrlí so hrabro do tod.

Soséda z lopato pred njimi stojí,
Namahne srdíta, na njé zakričí.

„Naprej“ jim umolkne, poprime jih strah,
„Nazaj“ se obrne sovražnik ves plah!

Č u d o.

Blagôta s Sámom skozi okno
Na vódo gleda govorèč,
Ko scurkoma je plôha sula
Nizdolu iz meglá šumèč.

Mehurci so se tam vozíli,
Krožeči v jézeru lehnó;
Z resnobnim licem bratec Sámø
Učil Blagôto je ljubó:

„Kar se spominjam, deževalo
Kot danes ni nikoli še,
Sicer namáče dež le travo,
A zdaj še vôda mokra je!“ —

Dolga pripovedka v kratkih verzih.

~~~~~
Uvod in prvo poglavje.

Poglédite mi Tončka!

Ni res li čvrst dečák?

Ob štirih svojih letih

Kakóv je korenják!

A vender, vender tudi

Že bil je nemočán,

O praznicih minulih

Bil malo je — bolán.

(Izrêči tù mi prave

Besede se ne zdí,

Ker, strašnega imena,

Grdó v uhó zvení!)

Nu, bilo je v nedeljó,

In Tonček sam domá,

K večérnici je mati

In sestra Jela šla.

Popréje naročila
Še dekli je zvestó,
Da pazi na otroka
Skrbljivo in lepó.

Pa s posli je težava
Saj veste, ako ne,
To mater povprašajte,
In začudite se.

Izimek od pravila
Vse svoje zemske dni
Prijazna Mina stara
Nikakor bila ní.

In jedva je stopíla
Iz sôbe njé gospá,
Ko niti dekla mogla
Ni biti že domá.

Pripráвила na naglem
Za málico je vse,
Po vódo hitro stekla,
Ker se mudílo je.

In res je šla po vódo,
Nikamor ne drugàm,

Igrál se Tonček čvrsti
In bil zeló vesel
Ter pesemce slovenske
Glasnó je péti jél.

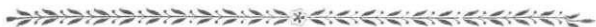
Konjíča zdaj napreže
In téka z njim okróg,
„Tra, trà! tra, trà!“ zatrobi
Krepkó v leseni róg.

In vselej razjezí se,
Ko zvrne se konjč:
„Pogledi, maček črni,
Kakó je konj za nič!

Ti tekaš, naglo skačeš;
Kjer hočeš, obstojíš,
Znaš drgniti in gósti,
Podgano, miš lovíš;

Zakaj li baš zelenko
Brezumna je živál?
Kakó sem nagovarjal,
Kakó sem ga nažgál,

Da pridno bi mi delal,
Besedo slušajóč,

Ko vadam ga in vadam,
Prosèč in jokajóč;

Zamán se revež trudim! —
A kaj li bode tó?
Iz druge mi sobáne
Diší sem kaj sladkó!

Poglédati je treba,
In zvedeti takój. —
Podvizaj mi se, maček,
In tí, konjč, z menój!

Ho, hó! kaj sem opazil?
Presrečne mi očí!
Vsa miza obložena
Z najboljšimi jedmí!

Povítice medéne
Namazane gostó,
Povójene klobase,
Narezane tenkó;

In v sredi jagnje belo,
To čudo je svetá!
Od présnega je masla,
In še očí imá!

Tod píruhi okolí,
A tam olupki so
Ter hren, rdéče gnjáti,
Opisane z mastjo.

Vse zdí se mi preslástno,
A jaz ne iztrpím,
Doklèr od vsake stvárce
Trohé ne založím!“

Z drobtinico kolača
Za mizo Tonček šèl,
In skôraj tamkaj v slast je
Klobaso celo snèl.

„Kakó se je prilegla!
A žejen sem zeló,
Ker bilo je preslano
Povójeno mesó.

Tù kapljíce ni vòde;
A pivo tam stojí. —
Pogostoma sem slišal,
Da pivo dobro ní.

A kaj, ko bi zamížal,
Izpíl na naglem vse,

Da čútiti ne bode,
Kakôvo pivo je?

Pé! — to ni dobro bilo!
Res pivo je strašnó!
Očí sem bil zatisnil,
A vender je grenkó!

Zdaj, maček, tebe vabim,
Da tudi kaj pojéš;
A kadar se nakósiš,
Dobodeš piva, véš!

Ne, tega vender nehčeš,
In modra si, živál!
Laskavec, tí, kaj drgneš?
Zadosti sem ti dal.

Ná konček še klobase,
Ne bodeš se kesà! —
Kakó se opotékam,
Da kar na nos bi pàl!

Tecímo zdaj k igračam,
Poslednji je že čas!
In kdo hitreje skače,
Ti, maček, ali jaz?

Ne morem — noga težka,
Po glavi mi šumí,
Vse óbratno se suče,
Stol z mizo v ples hití.

Zelenko preneumni!
Kam tí takó letíš?
Ostani z mánoj, mače!
Povej, če ne besníš?

Hahà! to res je čudno;
Zdaj se zibljó i tlà —
Takó jaz nisem videl
Nikdár še, hahahà!

Orodje, miza, stoli,
Nad mánoj hišni stròp
Začel, hahà! plesáti,
Letéti je v kalòp!

To je zatorej — kajti —
Zelenko stoj — in — tí“ —
Vse tího je po sòbi,
Bolníček trdno spí.

Poslednje poglavje.

Spal vedno še je Tonček,
A legel že je mrak,
In maček tam pladnúje,
Konjič je zvrnen vznak.

Čuj, Jelica se méni,
Ž njo mati govori,
Napróti njima Mina
Iz kuhinje hití.

„Kakó je bilo, Mina?
Vse v rédu li domá?“
„Oj, tega ne skrbíte;
Saj veste, nu, gospá!“

„Kaj Tončka ni na óči?“
„Kakó je bil glasán!
Ni tega, kar prepeval
Čvrstó je: „hej, Slovan!“

Vse tího v prvi sôbi,
Povsod vse brez glasú —
Nikdár nikjér o Tončku
Ni tíra nì sledú!

Tja v zadnjo izbo mati
Hití sedàj skrbèč —
Pred njó na tlaku golem
Leží njé sinek spèč!

„Vse križem je na mizi! —
A kdo je pivo pil?
O Mina, duša lena!
Kje moj je Tonček bil?

Moj Tonček, ljubi Tonček!“
„„Kaj mati! — Ni še dán?““
„Ne, noč šele nastaje“. —
„„Zaspán sem in — bolán!““

„Bolán si, Tonček dragi?
Povej mi, kaj ti je?“
„„Nu, mati, lačen nisem,
A žeja, žeja me!““

„Hčeš piva?“ vpraša mati
Šaljivo se smejé;
„„Ne piva, to ni dobro,
Dàj malo mi vodé.

Oj, sladka je vodíca;
Kakó sem je vesél!

Od samega veselja
Ne vém, kaj bi počél!““

„Moj ljubljenec prisrčni!“
„No, vidite gospá,
Ni bilo res li dobro,
Da sem po vódo šlà?““

Gospodinja Rêzka.

Danès je opravíla,
Da kam z glavó ne vém;
Pol urice počíti
Ne môrem i ne smém.

V metílnici zdaj mêtem;
To delo ní lehkó —
A présno maslo hočem,
Da se storí lepó.

Ivanka, čakaj málo;
Kaj tamkaj délaš tí?
Neródna, žlico ližeš,
To snažen posel ní!

Moj Lôvrenček, tvoj brátec,
    Drugačen je dečák;
On smétano si meša,
    Kôt kakšen star možák.

Nikóli ne pritákne
    Pokríte se jedí,
Ni slad . . . . . Zeló me róka
    Od delanja bolí.

Zatorej si zaslužil
    Tropinj maslénih je,
Da ž njimi okoristi
    Na prágu drevi se.

Rdečka, dober véčer!
    Kaj v me rogé molíš?
Napasla si se v lázu,
    A zdaj si v hlev želíš.

Ne klôči jezna, koklja!
    Na grédi spat pojdi;
Nad píščeta preljúba
    Perúti razgeni!

*
Kaj meni preubogi
Skrbí se nakopá,
Če matere ni dráge,
Očeta ni domá!

Oh, védela bi rada,
Kakó bi šle stvari,
Da Rêzka jaz bi módra
Ne bila njíju hčí?

Bratec.

Čuj, detece joče in joče glasno,
Prepeva mu pesemce mati sladkó.

A Drágica vrže igračo na stran:
„Od kodi ta mali otrok je poslan?“

„Od angeljev! Bog je med njimi izbrál,
Poslal ga na zemljo, za bratca ti dál“.

In radostno vzklikne dekletce: „A res?
Potem je moj bratec prišel iz nebes?“

Od tamkaj, kjer zreti nam bode Bogá,
Kjer sveta Devica je mila domá;

Kjer nikdar ni zime, le majnik cvetóč,
Kjer tudi presrečna jaz bodem nekóč!

Zdaj vem, oj, zakaj tù v zibeli leží
To dete, zakaj ga v nebesih več ní!"

In materi hčerka šepeče v uhó:
„Tam gôri jokalo jim je prehudó!"

Déd in bábica.

(Pustna šala.)

Sinoči hteli biti
Otroci so ljudjé,
Vsi preveseli „pusta“
In zadnjega mu dné.

Drobljanci vsake vrste,
Od tod in tam domá,
Držali se pri plesu,
Kakòr gospod, gospá.

❖

In Mirko, vseh najmlajši,
Domače hiše sin,
Izmislil si veselja
Poseben je način.

Ukràl se je z družíco
Po stolbi v dédov hram,
Razgrajajóč po svoje
Vse preobrníl tam.

Deklétce ga umeje
V pómóč mu prihití,
Predále ž njim preméta
In vse, kar v njih tičí.

Že star je kozuh najden
Ter „bambus“ okován,
Klobúk, ovratnik dédov,
Prišlò je vse na dán:

Ogrínjalo, ki lepše
Vseh pisanih je rut,
In bábičin klobúk ž njim,
S peresi ves obsút;

Ter njene rokavíce,
Prostorne in mehké.
„Jaz vánje vsa bi zlezla
Od tâl do vrh glavé!“

„Ne bodi mi preprósta!
Čemú se šališ zdaj,
Ko praznim ni igračam
Primeren čas nì kraj?“

Ogrni rajša ruto,
Klobúk na glavo dej,
Da bábici preljubi
Podobna bodeš prej!

Podvizaj se ter glédi,
Kakó počenjam jaz:
Poprej bil vnuk sem Mirko,
Zdaj dedov sem obráz!““

„Takój, takój, prijatelj!
Kar môči je, hitím,
A pazi, da v ti sili
Glavé ne izgubím.

Oh — torbice ne vidim,
Ni sladkih v nji stvaríj!“
„Oj, Zôrica, tí slepa!
Kaj nimaš li očíj?

Od rôke k tlom ti visi,
A kar se zdí, to je,
Da z jédercem presladkim
Seznánila si se!“

„Jaz nisem sáma rada,
Zató se ne hudúj;
A ídiva zdaj k plesu,
Že vabi godba, čúj!“

„Pod pázduho me primi,
Na desno stópi stran!
Ti bodi žena moja,
Jaz mož tvoj spoštován!“

Ko stópita v dvorano,
Brezkončen tam je sméh,
Nagledati otrokom
Ni môči se obéh.

S slovesnimi koraki,
Zavédna si čestí,
Prikimata ozbiljno
V priklòn na vse strani.

„Oj, Zôrica in Mirko,
Kakó sta zdaj brdká,
V ti pustni preobleki
Izvrstna res obá!“

„Kaj čujem! — Preobleka? —
Kakó se móti svet!
Ne vidite, otroci,
Da dragi svoj sem déd?“

In tá mi je soproga;
Kje Zôra je, ne vém.
A „kôlo“ se pričénja,
Prosíti li Vas smém?“

Ded vljudno se prikloni
Pred bábico do tál
Ter nje obrazek njemu
Sladkó se je smijál.

❁

Ponosno in veselo,
Po konci se držèč,
Ženico mož poprime
Ž njo v „kôlo“ se vrtèč.

A kaj se je zgodilo?
To res je prehudó!
Peró se mi upira
Popísati vse tó!

Najrajša bi molčala,
A tega spet ne smém,
Čitatelj bi se žalil,
In kaj storím potém?

No, bodisi, če tudi
Ta posel je težák;
Sočútljiv naj posluša,
Kdor prav je poštenják!

Nesrečni kožuh dolgi
Ter palica z glavó,
In ruta vseh najlepša,
In torba pod rokó,

Klobúk širokoglavi,
Kdo njemu bil bi kos? —
Ovrátnik *dédov* bridki,
Drezaje v drobni nos:

Oh, vse je pripomoglo,
Da spet grmél je sméh,
A starček in staríca —
Ležala sta na tléh!

Pri zibeli.

(Pesem kraljice Viktorije.)

Rahlo vzdúh pihljaj večerni,
Mir objêmi, mórje te!
Ker na svílni mu blazini
Zdaj počiva moje vse.
Sládko dete, pri zibeli
O kraljici več ne vém,
V srci svojem sámó čutim,
Da tù mati biti smém.

Kaj so Indije zakladi
Protí tebi, ljubec moj!

Kaj ponosna mi je krona,
Ko primerjam jo s teboj!
Sládko dete, pri zibeli
O kraljici več ne vém,
V srci svojem sámo čutim,
Da tù mati biti smém.

Nì britanska leoparda,
Nì prestola vse zlató,
Varovali te ne bodo,
Če ne čuva te nebó.
Pošlji, pošlji, Bog visóki
Angeljev mi svojih bran,
Da nad angelcem bedeli
Skrbno bodo noč in dan.

Kadar molim, nisem žena
Jaz kraljevskega rodú,
Sem sopruga le in mati
Ki vzdihujem iz prahú:
Pošlji, pošlji, Bog visóki,
Angeljev mi svojih bran,
Da nad angelcem bedeli
Skrbno bodo noč in dan.

Pripovedka.

Čuli bodete, otroci moji,
Kar se nékdaj zgódilo po boji,
Kar takrat poskusilo peró
Moje je popisati zvestó.
Náslov pripovedka tá
„Ranjeni vojščák“ imá.

„Vojske plamen grozni je na novo vnet,
V rako izpreménjen lep zapadni svet;
Pólkov vrste dolge proti si stojé,
S strelom govoreče, tópi vmes grmé.
Divje in nemilo brata níči brat —
Meč sovražni žanje svoj krvavi sad.

Dokončan za hípe je prestrašni boj,
„Zmaga!“ kliče Nemeč, „dan je zopet moj!“
In zmagalec srečni — zdaj samaritán —
Bliža se jetnikom, kri jim vstavlja rán.
Tamkaj med bolniki, glej, leží vojščák,
Ki se je nevstrašno bojeval junák;

❦

Viteški mladenič ranjen je hudó,
Desna roka méču pala v plen celó.
Srčno se podvrže — hud bi bil zamúd —
Skôraj je odločen pohabljeni úd.
Zdaj šele mu sôlze orosé očí,
Padajo na rôko biseri svetlí;
Z vročimi poljubi krije jo sedàj:
„Oj, živíl sem s tabo mater drago kdàj!
Mati, moja mati, kaj hčem zdaj s teboj?
Desne rôke nima sin ubogi tvoj!“

Poleg sebe rôko položí vojščák
In utihne tožni Francije junák:
A svetíle večno bodo se solzé,
Ki na mrtvo rôko tekle so sveté“.

* * *

Jelite, dušice mile,
Da očí so vam rosile,
Smili se junaški vsem trpin,
Ki bil toli je hvaležen sin;
Vem, da čútite, zakaj srcé
Bolj od rane péklo ga hudé:
Mater drago tudi vi ljubíte
In hvaleč do smrti ji služíte!

Deček in metulj.

„Moj bodeš, moj, prelepi
Metulj frčeči tí!“
In svojega se lova
Že lovec veselí.

„Ne!“ tiho odgovarja
Metulj, in vstane v zrak,
„Ne dam se ti ujéti,
Zapirati ne v mrak“.

Ter kvišku do vršičev
Drevesnih sčrfolí,
Naš deček si otíra
Solzíce iz očíj.

„O béži, ti presrečni,
Po bliskovo frčíš,
In z dihom mladolétnim
Med cvétjicem živíš.

❦

Za taboj jaz bi hítel,
A nimam jih perut!
Oh, ni mi ga veselja —
Usoda mi je trud!“

„Kaj nisem morda tudi
Jaz mučil se zaprt?
Ko nisem izletéti
Še mogel v pisan vrt?

Ne veš li, da napiral
Črvič se je hudó,
Ko bilo se mu v ječo
Zapresti je tesnó?

Prebíval je v temnici
Pokojen dan na dan,
Nikoli se upóren
Usodi stavil v bran.

Ker znal je vrlo dobro,
Da mu napoči zòr,
In da krilàt razdêre
Svoj tèmni si zapòr;

Da pómlad mu trosíla
Do cveta bode cvet,
Da svóboda ga čaka —
Vesoljni čaka svet!

In čuj! takó se tudi
Še tebi dogodí,
Če bodeš véрно služil
Dolžnostim svojih dníj.

Človeka v učenosti
Kriláta čaka moč,
Ž njo bodeš osvečával
Nevednosti si noč;

Potèm na vek svobóden
Ti bodeš, dragi moj:
Svobóda biva v znanstvu,
In v nji vès svet je tvoj!““

Izgubljeni Bog.

„Oh, matka, kaj se je zgodilo —
Preljubega Bogá več ní!“
Takó tožilo dete milo,
Solzé mu lile iz očij.

„Podobe ni, je ni, blesteče,
Katero sem dobil za god;
Uméti môči ni nesreče,
Da je izginila od tod“.

In mati išče, je tolaži
Ter kmalu konec je nadlóg,
Glej, najden je zaklád najdražji,
Le-tù je izgubljeni Bóg!

„Varúj ga, dúšica, ti moja,
Skrbnó ga drži in trdnó
Ter brez prestanka in pokoja
Naj tvoje pazi nánj okó.“

Ko vêlik bodeš, ôtrok zlati,
Oj, ne izgúbi mi Bogá,
Ker blizu ti ne bode mati,
Ki k tebi ga nazaj peljá“.

Sirota.

Po konci, deček mali!
Razvêdri si obráz;
Izvíjaj svoje ude
Ljudém na kratek čas.

Zatróbi, vrískaj, skači,
Naprézi vse močí,
Nasmíhaj se, četudi
Okó se ti rosí.

Továriša trpljenju
Podála ti druhál,
Da s tóboj izučêna
Poskuša se živál.

Ohrábri se, a náglo!
Že čakajo ljudjé;
Ne vidiš li pretéče
Pretežke tam roké?

Premoreš muke skôraj,
In potlej bodeš próst;
Objame trudne ude
Pokoja ti sladkóst.

Kakó ti dobro déne,
Ko bodeš v snù objét!
V naróčaj te zaziblje
Ljubezen gorka spet.

In „mati!“ zašepéčeš,
„Oh, tí si res prišlà!
Ljudjé so ljuti rekli,
Gorjé, da si mrtvá!“

S poljubi te pokrije,
Pritisne na srcé,
In spet sladkóst začuješ
Besede njé ljubé.

Pri materi te novi
Detinstva čaka ràj,
In zopet srečen bodeš,
Kakòr si bil nekdàj.

A zdaj po konci, deček!
Razvèdri si obràz,
Četudi le prisiljen
Ljudém si v kratek čas.

Ohrábri se, da náglo
Prestopiš ódru prag;
Sirota si po dnevi,
Po noči angelj blag!

Otročji elegiji.

Mrtvi kanarček.

Ljubček prisrčni sladák! kanarček najlepší,
jedinec,

Kteremu bílo zvestó vdano je moje srcé!

Ali je možno in rês, da tí me ostávljaš za vsêlej,

Mêne, ki tebe gojíl, záte ljubèč sem skrbèl?
Že me ne gledaš sedàj prijaznim in bistrim
očescem,

Ki mi radóстно pojóc, vedno pri mêni si bil,
Mêne poljubljal. — Gorjé! nikdar že dalje ne
bodeš

Zôbal presladkih drobtín néžno iz moje roké!
Žálil me nisi nikdár, napravljaj mi čisto veselje.

Ptiček, zakáj li, zakáj vsekaj si rano mi tó? —
V kóvčeg te bel položím, postlán je z blazínico
svilno,

Náte vijoličin cvet trósim in listje mladó.

Ljubček prizrčni sladák! kanarček najlepši,
jedinec,
Zadnji pritiskam poljúb zdaj ti na perje
zlató! —

Kóvčeg je beli zaprt, solzán ga ponese na vrtec,
Támkej izkópljem grobič, rožo na vrh zasadím;
Vedno zalival zvestó s solzámi ti bodem zemljíco,
Da ti izraste iz njé kôšat grmič in hladán.
Tvojih továrišev zbor, ki tam udomačil se bode,
Tebi naj pôje v spomín pesmi prizrčnih glasóv!
Jaz te obidem vsak dan, nikdár te ne zabim,
predragi!

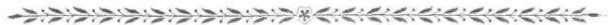
V mislih o tebi zaspím, v sanjah ostanem
s tebój!
Dragi kanarček ti moj! zasuta nad tábo je
zemlja —

Vzpréjmi ljubezni gorké, vzpréjmi nje solzno
„zdravstvúj!“

Po počitkih.

Dívni, preradostni čas počitkov mi rajskih užitih!
Kaj li, zakaj si miníl z naglostjo lepega snà? —
Idem naj v jéčo sedàj, ko svet še okoli je krasen,
Ko blagoslôve okrog vsiplje še mili nam Bog!

Drevje nagiblje do tál se, težko s sadjem obloženo,
Grôzdi na trsu zoré, ajda po médu dehtí!
Čisto, kot ribje okó, nebó je in solnčnato vedno,
Vzduh je premíl in krepák: lepši od dneva je dán.
Nitke sreberne plovó po pisanem polji širokem,
Čédo po lókah zdaj že in ob strniščih pasó.
S pólja po prósu zvené prijazni glasóvi v razórih:
„Pét pedi! pét pedi!“ zdaj tam prepelíce pojó.
Ribič pogreza skrbnó si mreže v potoček šumeči,
Da bi potegníl postrv bistro iz bistríh valóv.
Z gôzda razléga se rog, razléga se lájanje mnôgo,
Pókanje pušek, za njim srečnega lovca zavrísk.
Drôbno nabira suhljád pastirček, da vkuril bi ogenj,
S pólja je že izkopán slastni in ljubi korún!
Ogenj se vnéma, plamèn svetál plapolá iz kurjáve,
Duh se razširja vonjív, k málici sladki vabèč —
Ali gorjé, o gorjé! v dvorani tihotni in pústi
Ubožec otožen tičím, belim si vedno glavó,
Glávo, ki polna je še spomina, igèr in veselja,
Ki se vkloníti ne vé jarmu pretežkemu zdaj! —
Vrni zatorej se čas počitkov mi rajski užítih,
Ti, ki si mêní miníl z náglostjo lepega snà!
Vrni se zópet skoráj s čarôbo mi nedopovedno,
Nove radosti želján čakal te bom hrepenèč!!

Tri sestre.

Národná prípovedka.

Drava mirna in živahna Soča,
Sestri bistre Save sta obé,
Vse tri hčere krasne imenitne
Drage nam slovenske so zemljé.

Razgovarjale nekďaj se sestre
— Luna plavala je vrh nebá —
Ktera njih dospela bi najprva
Jutri v širi naročáj morjá.

Savo so objemale in Sočo
Skôraj svetle sanje presladkó,
A potuhnena začénja v daljo
Drava teči tiho in skrivnó.

Prebudivši se ugleda Sava
Sestro proti morju se valèč,
Vsa srdita dere čez skalovje
In se spuščá v divjí tek šumèč.

❁

Kvišku plane še živahna Soča,
Ki prekanili sta jo zamán,
Ker z močjó zažene silovito
Ona se takòj v nasprotno strán.

Skozi ozke struge tam bobneča
Ter predirajoč goràm srcé,
Vzpenja v temnih se duplín soteske
In napaja prva vseh morjé.

Opomin.

„Vrtec“ gôji mi prijazno,
Zlatolási ôtrok moj!
Tebi skrbno je obdelan;
Cvet in sad njegov je tvoj.

Kar ti daje, vse nabíraj
V bôgat venec in sladák;
Njega se spominjal bodeš
Rádosten še mož krepák.

Tù duhovi cvétov mladih
Tvoje zibljejo srcé,
V neoskrúnjenem jezici
K tebi divno govoré.

Spremljevalci bodo tvoji,
Dôkler bode grèl te svét,
In do groba ne pozabiš
Blagoglasja njih beséd!

Telovádske pesmi.

Telovádec.

Jaz telovádec sem čvrst in vesel
Máju smijóč se do vrha popél!
Pálico króžiti z jedno rokó,
Valjati, súvati, súkati jo,
Težke naróčnike kvišku držèč,
In kolebáje jih hitro vrtèč,
To mi je rádost, ponòs je to moj;
Kteri li v tem se izkusi z menoj!

Jaz telovádec sem čvrst in vesel
Máju smijóč se do vrha popél!
Vrvco preskakam nazaj in na stran,
Vádim na kôzi se rad in skočán;

Primem za lêtev in plezam na drog,
Naglo, kot ptica, leteča tja v log.
Res, telovádci! ponos je to moj;
Kteri med vami se meri z menoj?

Hej, telovádci!

Kdor telovádec je, temu se zná:
Vgíbično hójo, postavo imá.

Čujte! za rana na daljni prehòd
Bóbna grmečega vabi ropòt.

Že telovádec uvrščen stojí,
Lici žarita, okó plamení.

Trdno po taktu, vesel in srčán,
On prekoráči goró in raván.

Srce pogumno, prečvrsto teló,
Skale in jarke prehodi lehkó.

Zunaj se vadi, ko ptica letèč,
Vriska in pôje, življenja kipèč.

Moč mu dviguje in širi srcé,
Kite čvrstí mu, roké in nogé.

Prisega.

Na zemlji prekrasni lep biser svetál
Očina je, ktero sam Bog mi je dál;
Pobóžno, iskreno verújem v Bogá:
Očini se duša naj moja udá,
Očini v ljubezni naj se zarotí,
Da njene do smrti so moje močí!
In Ti, Vsemogoči! podaj mi krepóst,
Da to bi izpólniti mogel dolžnóst!

Pesemce po nemških.

Krkelilí!

Krkelilí!

Petelinček vas budí!
Zláto solnce že ne spava,
Davno po obnebjí plava,
In skorjanec se dvigúje,
V zraku sebe sam radúje:
A bečela medováča
S cvetja se brenčé povráča;
Jagnje belo v rósno trávo
Skače z materjo v dobrávo.
Kàdar dan se zazorí,
Na dvorišči zazvenčí:
Kur glasnó: krkelilí!

Dragoljubec.

„Povéj mi, dragoljubec moj!
Zakaj zvončât ves cvet je tvoj?“

„Majnik, kralj naš, misli priti,
Hčem mu príhod obzvoníti,
Da razlegne se v okrógu
Po gorícâh in po lógu
Ter naproti zablesté
Cvetke mu in zadišé“.

Proseče cvetlice.

Kàdar cvetke noč pozdravlja,
Upogibajo glavó;
Nehoté jim iz očesa
Solzni biseri tekó.
In cvetlična srca mila
Kvišku plavajo, dehtèč,
Divno čistega življenja
Od Očeta si prosèč.

Jágodica.

V dehteči šumi jágodica stala,
„Oj, pridi póme“, dečku je dejála,
„Rdeča lica čvrsto mí žaré“.

A deček mladi ni prišèl,
In jágodo je pòlž ujèl,
Ujèl do smrti jo, gorjé!

Ko deček zopet v šumo zájde,
Zelèno le nje krilce nájde,
In njega zabolí srcé.

Káj kdo ímá.

„Poslopje íma pòlžek zálo,
Gorák kožušek miše málo,
Metuljček íma dve perúti,
Letečega se vrabec čúti;

❁

A kaj ti ímaš, dete milo?“
„Obútal ímam, oblačilo,
Očeta, mater, sem vesélo —
Oh, kaj sem od Bogá prejélo!““

Lástavica.

„Povèj mi, o ptičica, kaj brez mirú
Prelétuješ mimo dreves in zidú?
Zakaj li obračaš nemirno očí?
Kaj v srcu te drobnem teží in skrbí?“

„Vesela sem, nisem otožna živál,
A lačni mladiči so, gôla druhál,
Zatorej ne vprašaj, ne vstavljalj me tí;
Mladičem za júžino že se mudí!““

Véverica in nevíhta.

Huhú! kakó nevíhta mi srepó
Razgrajaš! — Vratca ta zaprem skrbnó
Ter druga odmašim na óni stráni;
Kdo tamkaj mi úiti bráni?
Kaj res? — Zaprímo tudi ta takój;
A ti nevíhta burna, zunaj stój!

Nevíhta rjôve in bucí,
A véverica ne drhtí,
Lepó se stiska v mah zavíta,
Dèžju in tóči dobro skrita.
Nevíhta zunaj je divjála,
A ôna ôreh je glodála.

Kakó se zaspí?

Rad védel bi, kakó zaspím?
V blazíno vém, da se tiščím
Ter mislim: „treba je pazíti zdaj!“
A predno spet odprèm očí,
Na vzhodu tam se že daní —
Sèn bil je tù, a šel je v kraj.

Ljudíj sem vprašal drugih zé,
Molčali so o tem ljudjé!
Zatorej ménim, da na svéti
Premnozih ni stvaríj uméti,
Ker jaz še zdaj ne vém, ne znám
Ni tega, kar počenjám sám!

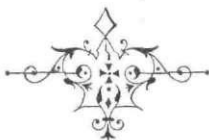
Jelénček.

Jelénček se je izprehájal,
Vesél se šalil in igrál,
Živálcám je povsod ugajal,
Zabávati jih dobro znál.

Za lipo zadaj tam dehtëčo
S pesòm je paznim lovec stál,
Ustrélil s puško, smrt noséčo,
Na preubogo je živál.

Jelénček že ne poskakúje,
Nožíca sklí ga noč in dán;
A kàdar ptičje pétje čuje,
Brž v travo léže ves solzán.

Srdční glasovi.

Moja molitev.

Oče visoki, Gospód presvetál,
Ti, ki bleskôto ozvezdju si dál,
Ti ki si nébu in zêmlji Vladár,
Tebi uboga jaz bližam se stvar!
Sliši, usliši, kar v práhu klečèč
Drznem prositi se, Tebe molèč!
Dàj mi, Vsevládni, da luč ne stemí,
Ki razsvetljuje mi um in očí;
Duh hrepeneči, prosvete želján,
V Tvojem naj znanji mi bode mirán!
Hčerke, ki mênì so jutranji hlád,
Ki so mi tó, kar je zemlji pomlád,
Milo podpiraj, nad njimi Ti čúj,
Kàdar mi kličejo sòlzne: „zdravstvúj!“

Prosim, ugládi jim zemsko stezó,
Drži nad njimi dobrotno rokó!
Dàj mi, naj srce mi vedno kipí,
Vedno od vsega, kar Tebe čestí,
In pesmotvórní mu ogenj podàj,
V katerem le tlélo je mēni dôzdàj,
V njem, da moj glas bi slaviti začél,
Kar se zatíрати svet je razvnel:
Sládko očíno, predragi svoj ród
Dàj mi povzdvigniti, večni Gospód!
Dàj, da dolžnosti jaz svoje spoznám,
Volji se Tvoji ponižna udám,
Srečno vriskáje in tožno trpèč
Naj se kloním Tí, v ljubezni gorèč.
S tvojo podpóro zaščíti me Tí,
Kàdar poslednji mi bòj zagrozí,
Kàdar pobegne telesna mi moč,
Grôbna pred mánoj razgrne se noč,
Dàj, da iz njé probudí me na dan
Z gromom pohlévnim ukàz Tvoj močán;
Tjà me pokličí, kjer mine gorjé,
Kjer so življenje vse sanje svetlé,
Rajske kjer sreče kipeči izvòr,
Kjer zaželēni je najden uzòr,

*
—

Ondu, kjer s Tvojo krasoto prevzét
Duh povelíčan preslavlja Te vnét,
Ondu, kjer večni kraljuješ Ti čas,
Tam naj hvaleča Tvoj gledam obraz! —

Domovíno ljubim.

Domovíno ljubim! naj glasno povém,
Domovíno ljubim s srcem svojim vsém!
Ljubim jo od nekedáj, odkar v življenji
Misliti jaz znam, spominjati se vém,
In odkar o nji očetove besede
Sòlze izvabíle mojim so očém;
Ljubim jo goréče, kar mílno njeno,
Kar težké nezgode njene vse umém.
Domovíno ljubim, ko bridkost me tare
In ko čutim rádosti sladák objém;
Ljubi jo vsa duša moja, akotudi
Mnogim željam le slabó ustrezam s tém.
Domovíno ljubim, če na glas ji pôjem
Ali ji pozdrav pošiljam tih in ném:

Ljubim jo navdušena v tihôtnem dômu
In kô v hrupni svet med ljúdi tuje grém:
Bodem jo t a k ó ljubila, dôkler zêmlje,
Dôkler solnca še se veselíti s m ém!

Slovenskemu jeziku.

Izvòr si ti krepósti, máterin mi jezik,
Bogàt izvòr soglásju, máterin mi jezik!
V izvôru tem kipíš po blagorodni žíli,
Grmíš v ponósno reko, máterin mi jezik!
Igrávšim se ob strugi tvoji nas učili
Valovi tvoj so glas, ti máterin mi jezik!
Iz zrcala, od koder prvič utrníli
Kristáli so se tebi, máterin mi jezik!
V očí trepéčejo še zdaj nam v luči míli
Prečisti žarki tvoji, máterin mi jezik!
Ki v gôvor naj bi naš do konca dnij svetíli,
Nazaj sijali v tebe, máterin mi jezik!
Odsúni tuje vse, kar so ti primesíli
Skrunitelji poznéje, máterin mi jezik!

Oprôsti zlôbnikom, ki radi bi tajíli
Zaklád tvoj neizmérni, máterin mi jezik!
Cesarji grškega so stôla govoríli
V besedah tvojih nékdaj, máterin mi jezik!
Zdaj tujca z novim bôjem v svojo čast prisíli
V krasôti dušnih plódog, máterin mi jezik!

Ni môči!

Ne! ostaviti ni môči
Očetnjave mi svetá,
Naj ponuja tudi stvarstvo,
Kar najlepšega imá.

Naj se širi čudovito
Zemeljski tam daljni króg,
Mali moj dom vender čudo
Večje še je božjih rók.

Naj sijajnega tam krása
Najti mêje ni očém,
Domovina kakor zvezda
Svetla je nad bleskom tém.

Ne! pogrešati ni môči
Vas, premilih mi glasóv,
Ki ste srcu, kar spomládi
Prvi dih mu je cvetóv.

Kaj zvenceh vseh jezikov
Zemskih mi ponosni zbòr,
Govoríca domovíne
Záme je soglasja vzòr!

Ne, ni môči! — tù povsodi
Prostor me pozdravlja znan,
Kitico spomínov sladkih
Bêrem sebi dan na dan.

In med njimi najsvetejše,
Ki s solzámi jih rosím,
Kakor nádeje nebeske
Po grobovih jaz sadím.

Z vsem, kar duhu je predrago,
Na domovje je oprt,
Trgati od njega mène,
Tó bi moja bila smrt.

❁

Tukaj, kjer življenje cvèlo
Neizrečno mi lepó,
Kjer srcé mi slast in togo
Uživálo je gorkó:

Tukaj, tukaj, kjer je tēkla
Zíbel ljubih mi otrók,
T u k a j žiti in umreti
Veličastni dàj mi Bóg!

„Spankaj mi, dete!“

Dàj mi ročice, o dete bolnó,
Da jih ogrejem s poljubi lepó;
Čelo ti vroče in lica hladím,
Lajšati vse bolečine želím.
Zíbel naj tebi so moje roké,
Vzglavje naj bode ti moje srcé.
Spankaj, o spankaj mi, dete sladkó,
Zdravo da bodeš, kot prej si biló!

Sanjaj se tebi o zvezdah nebá,
Nôčnih cvetlicah z bliščobo zlatá,

Ki jih nam travnik in vrt porodi,
Čista vodíca med njimi šumí!
Angeljci naj se igrajo s teboj,
Saj si jim bratec, o ljubljencek moj!
Spankaj, o spankaj mi, dete sladkó,
Matere svoje najslajše blagó!

Kàdar se ljubček mi bodeš smehljàl,
Lúci in cveta se spet radovàl;
Kàdar mi sreča otare solzé,
In mi zavriska veselo srcé:
Skleneš ljubó mi ročíce tačas,
Stvarniku hvalo pojêva na glas.
Spankaj, o spankaj mi, dete sladkó,
Milostno čuvaj nad tábo nebó!

Bábica.

Vnučka íma bábica kàj rada,
Z zvesto ga ljubeznijo zaklada,
Vedno v mislih on pred njo stoji —
Naj ga tudi videla še ní!

O kakó bi glásno zavriskala,
Hvalo milemu Bogú dajala,
Kàdar nje v naróčaj bi vesél
Vnuček, oj, pritekel, jo objél!

Ločiti se ž njim bi ji ne bilo
Môči, ko okó bi zrla milo,
Ustec smeh in kódrice zlaté,
Čula glas besede mu sladké.

Izumela v krátek čas nemudno
Bajko bi mu ali basen čudno,
To poslušal vnuček bi skrbnó,
Vánjo se zamíkal preljubó!

Ko bi mláde ptičice zapele,
Rože in vijole zopet cvele,
Tjà v zeleno bi dobrovo šla
Zvnučkom svojim srečna bábica.

In metuljev bi smijoč lovíla,
Med poljubi róžic vkup nosíla,
Solnčni čas bi njima bil cvetán
Vêlik praznik od Bogá poslán.

❖

To bi žitje bilo rajsko-blágo,
Bábici neizrečeno drágo,
Smrti bi branilo se srcé,
Bila skôraj bi v nebesih zé!

Ko cvetlice v polji vse zaspale,
In snežínke v vzduhu bi plesale,
Nežnosti naklanjal bi razgret
Vnuček mislij ji nedolžnih cvet.

Nekega večera pa nosila
Práznična oba bi oblačila,
V hiši smrečji vonj dehtèl krepák,
Zunaj čul se glas zvonóv sladák.

„Božič zdaj drevesce ti napravlja,
Z lučicami ga, z darmí poslavlja!“
Divno-srečno se smijó očí:
„Káj li v sôbi póleg tù šumí?““

Srčece glasneje mu utriplje
In naproti svit se že usiplje,
„Zvonček pôje! — oj, hitiva tja —
Glejte lučic, zláta bábica!““

—*—
„Grem, že grem, moj“ — — a zakaj li sanje,
Hrepenenje, želje te vsakdanje?

Kjé od juga mi je sever še! . . . . .

Tù sem jaz in tam moj ljubec je.

Proti severu!

O nikari ne v dežele jasne

Tjà, kjer solčno se blesti zlató,
Kjer z vonjavo svojo rože krasne
In naranče vzduh polné sladkó.

Kjer na vsaki veji zeleneči

Čuje se preljubih ptičev glas,
Ptičev, ki pripluli hrepeneči
V čudoviti log svetál so v vas.

Ne! — a tjà, le tjà srcé veleva,

Kjer puščavi je podoben svet,
Tjà, kjer tožen prt snežén odeva
Davno, davno že premrli cvet.

❁

Tjà, kjer čuti pesmi ni nobene,
Kjer bučí nevíhta čez raván,
V spóne svoje vklepajoč ledene
Gòli dób in smrečji gozd temán.

Kajti, kaj so cveti mi bogati,
Petje, solnce, stvarstva vsega čar
Protí te bi, vnučec moj ti zlati,
Ki te zrla nisem še nikdar!

Najprisrčnejši otrok.

Kakó je v presvetih nebesih lepó!
Svetlobe se božje naslaja okó;
V cvetlícah, ki zláte po vrlih dehté,
V otročje so angeljci zbrani igré.
Nekdàj k igrajočim pristopil je Bog,
In rádosten, sredi nebeskih otrók,
Krilátca krotkósti premíle dobíl:
Prijaznejši, ljubši vseh drugih je bil.
A On, ki na zémeljske níkdar ljudí,
Mogoč in dobroten, pozabil še ní,

Krilátcu nedolžnemu rekel je zdaj:
„Ostavi, moj ljubec, presveti naš raj!
Jaz mater na zemlji preblaženo znám,
Nje rókama v skrb te ljubečo podám;
Oznani ji, kakšno je čaka nebó,
Veselje, tešilo ji bódi sladkó!“
Na pót se krilátec odpravljaj takój,
A dom še poprej si ogledal je svój.
Kakó se okróg je ozíral svetló,
Kakó se iz raja odtrgal težkó!
Tedàj čudovítih prijél se očés
Za vselej je kósec mu sinjih nebés.
Ko jemlje slovó po nebeskih vrtéh,
Cvetlice na jok se držijo po tléh;
Na usta in lici mu rože hité,
Da vedno bi támkaje bile cvetné.
Izkóplje se v rôsi ter bél, kakor dan,
Z nebesko svetlobo stojí obsiján;
Poljubi ga Bog še in blagosloví —
Otròk nájprisrčnejši k zemlji zletí!

* * *

Hčerka mi hčere, oj, Lílica tí,
Bodo kdaj zrlé te moje očí?!

Moji zvezdici.

Na nebó pogledam rada,
Ko mračiti se pričnè
In megleni se zavidno
Tamkaj sátor razprostrè.

A še rajša o tem časi
Ogledujem neki stan,
Ko čez ókna se poveša
Zagrinjál molčeča bran.

Vém, da gôri za oblaki
Tisoč lučij lesketá,
In da tù za zagrinjáli
Svit mi zvezd se dveh iskrá.

Toda záme vsa svetloba
Na obnebjí ne blestí
Toli krasno, kakor v hiši
Vnučka mojega očí.

Neobičen red.

Ptiči pevski razidó se
Na jesén tjà v južni svét,
A od tamkaj povrnó se
Zopet k nam v pomladnji cvét.

To je védel Plínij slavni,
Znal je tudi Cuvier,*)
A ta nauk starodavni
Trdijo še zdaj ljudjé.

Ni izímka še nobeden
Učenják o tem sledíl;
Ali mênì ptiček jeden
Sam s sebój ga je učíl.

On imá pravíla druga:
V letu je blažil naš kraj,
Na jesén je zletel z juga:
Sévercem prepeva zdaj.

---

*) Čítaj: Kivié.

Pojóča roža.

Pojóčo rožo vem uzorno-krásno,
S pomládniimi odéto vsemi čari:
Nebeski ogenj líce njeno žári,
Izbrala je umételjnost si jásno!

Za sládsko srečo se ne méni čásno,
Umíka nje vabeči se prevári;
Gorjé in slast, ki v srcih nam vihári,
Izliva le si v pesem divno-glásno.

In mnózica, ki gorke sôlze tóči,
Ker ganeno je srce ji zavzéto,
Uklánja nepremágani se móči.

A njéno bitje, vse ponižno, vnéto,
Žíví le muzam, upajoče vánje,
In svoje dovršuje svéto zvánje.

Na pokopališči.

Od bóli malo ne mrjèm,
Ko grob njegov, otožna zrèm,
In v veli travi tam klečím,
Grob brídsko s sòlzami rosím,
Da zmočeno je cvetje nánj —
Najrajša bi jaz legla vánj!

In drobno lučico prižgem,
Molíti, oj, molíti hčem,
Postavlja volji duh se v bran,
Obupu, togi v plen je dan;
Premišljam in vprašujem se,
Kakó li sem na sveti še? —

Poglèd k višini dvigam svoj
Ter hipno duh zvedrí se moj,
Ker milo smeje se nebó,
Čistó je, sinje in lepó,
Kakòr sijale so očí,
Kakeršnih več na zemlji ni!

Krotkejše silno je gorjé,
Ojači tožno se srcé,
Ljubezni večne čuti moč,
Ki temno v dan prestvarja noč:
Pomíloščena čujem zdàj
Besedo, ki mi kaže ràj!

Tešilno jo šepeče zrák
In na gomili cvet sladák,
Vse stvarstvo vzklika jo željnó,
A vriskajoč svetló nebó;
Besedi svídenje je glas
In v njem živím ter upam jaz!

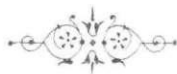
Tolažba.

Ljubezen večno v grôba je temine
Človeštvo nekđaj skrbno položilo,
Zaprlo s težkim kámenom gomilo
V strahôti, da iz rakve ne izgine.

A vender tretji dan še jedva mine,
Ko vidi že prikazen rajsko-milo,
Premagujočo smrti húdo silo
Iz grôbne vzdvigovati se globine. —

Slovesnost táko milo nam praznúje
Srcé, kadàr v spomínu se živeče
Prikaže, kar zagrêblo je tožeče.

Ljubezni svoje znova se radúje
In trepetaje jo sedàj pozdravlja:
Saj glôrija trpljenja jo poslavlja!

Vedno hvalo!

Čula sem, da milost prejme
Duša ta iz božjih rok,
Kteri videti On daje
Stvarstva čudoviti krog.

Ljubljenci! pomiloščeno
Imenujte mène zdaj:
Čudes zrla sem nebrojnih,
Gledala na zemlji — raj!

Prehodila sem, presrečna,
Velekrasni vrt cvetán,
Ki najlepši je na sveti,
Ki Italija je zván.

V njem čudile so prirodi
Blažene se mi očí,
Naslajále so mi s čarom
Umetnínske jih stvari.

❦

Zrla sem potapljajoče
Solnce v sinje se morjé;
Luna, zvezde so trosile
Vánje bísere zlaté.

Odkrivála je lepôta
Čudovitih se jezér,
Kjer mi je okó ustavljal,
Očarôval blesk stotér.

Pozdravljála sem otóke,
Večna je na njih pomlád,
Večno jih pokriva cvetje
In iz njega gléda sád.

Bívala sem v prosti Švici,
Vzduh vživála nje gorá,
Vpričo Gotarda snežníka
Preslavljlála sem Bogá.

In blaženstvo! petje tudi
Poslušála sem sladkó,
Ono petje, ki vzdvigúje
Žéljno srce mi v nebó! —

Ni li res, da hvalo dolžna
Vzglrašati sem Njemu jaz,
Njemu, ki mi dal užiti
Ta nebesko-srečni čas?

Pozòr, otroci!

Hčem postaviti, otroci,
Vam Slovena pred oči,
Njega, ki vrstníka najti
Zlahka mu med nami ni.

Mož izvoljeni navdušen
Um rojakom je bistríl,
Rod spoznávatí sladkoto
Svojih glasov je učil.

Skrbno čistil, umno gladil
Sléharno je nam besed,
Pod rokama je narastal
Diven mu za cvetom cvet.

In Sloveniji odíčil
Milo s cvetjem je glavó,
Da zavzete rôdne sestre
Gledale so čudo tó.

A ponižen, nesebičen
Učeník nam vsem je bil,
Znanstva večne on zaklade
Rad z rojaki je delil.

On je zvezda bil blesteča,
Ki ne vtrne se nikdar,
Dókler bode rod slovenski
Pesništva prešinjál čar.

Petja njega je soglasje
Onih zlatih strun odmev,
Ki v nebeski visočini
Spremlja angeljski jih spev. —

Resno bilo mu je lice
In veličesten pogled,
Čislal je samó pravico,
Nje iskal jedino sled.

Toda sinjega očesa
Svit prijazno zasijal,
Ko nedolžnost je ugledal,
Nji v veselje cvetje bral.

Ti mladost, bilà mu sreča,
Nadovita mu pomlád,
Htel razsipati nad tábo
Žitja plodnega je sad.

Mislil je na vas, otroci,
Mož preblagi sléharn dan,
Mislil še na vas v ljubezni,
Ko je smrtno bil bolán.

Níkdo pogovarjal z vami
V takem se jezici ní,
Ki šumèl je kakor vrélec,
Ko iz skale čist kipí.

Čitajoč zvestó prejmite
Blagoslov njegà besed
In hraníte jih v spominu
V dôbi resni moških let.

Oj, utisnite si v srce,
Kar vam blágo je srcé
Njêga dalo, ki na zemlji
Bilo — Levstik mu imé!

Drágo nam imé, katero,
Od veselja se solzèč,
Zapisala mati Slava
V knjigo častno je ljubèč.

Zakaj li?

Za nami še listje požêne dobrava,
Za nami še ondu zvení slavčji glas;
Za nami svetlejša se dvigne še Slava,
Bolj svet še osupne ponosni nje kras.

A srcu, ki zánjo od nékdaj je vžgano,
Ki mater mu ljubi in hvali gorkó:
Zakaj temu srcu li vnetemu dano
Življenje je kratko in jedno samó?

O Milanovi smrti.

(Gospé Mariji G.)

Napolnjen je pót
Potóčnic povsód
Ob vodah po pisanem logi:
Njih cvet se modró,
Kot čisto nebó,
Nasméhuje méni — ubogi!

Oči takó dveh
Veséli nasmeh
S prijazno me čáral je silo;
Dà, òni sta rés
Lepôto nebés
Kazáli že tukaj premilo.

A njima gorjé,
Ki žgè mi srcé,
Neznano je v solzni dolini:
Očij se teh zdaj
Radúje že raj —
Moj ljubljenec biva v višini! —

❦

Tja mimo je šló
To dete dragó
Nekdàj, oj, na mater sloneče:
Nasméhnil pogled
Njegov se — in sled
Shranilo je cvétje ljubeče.

V spomín Antona Janežiča.

Nebó gorí z večernim žarom,
Široki svet je vrt cvetóč,
Za stražo mu visôke gôre,
Od vekov ga obimajóč,
Ljudjé, veseli té krasote,
Vse božje vredni so dobrote.

Med njimi préprost mož, pohléven,
Obraza milega, kroták;
Okó njegovo je ljubezen,
Ljubezen je nasméh mu vsák.
Nje žarki so i náme páli,
Kar v srci tlelo je, razžgáli!

On, posvečen ves domoljubju,
Budljívo mi rokó je dál,

On, kateri nam je vsem naklónil
Zaklád nesmrten in svetúl;
Solzé veselja sem točila,
Globoko se pred njim vpogníla.

Od tamkaj cesta me odvédla,
Izginil mi prelepí raj,
A domoljuben sem prinesla
Plamèn s seboj v domači kraj:
Molèc, da v pesmih bi gorélo,
Kar v srci mi je oživélo.

A ónega večerja zarja
In korotanskih pas gorá,
Cvetoči svet, ljudjé veseli,
Podoba krôtkega možá,
Denès še pred menoj je živa,
V hvaležni duši mi prebíva!

Belopéški jezéri.

Kakó te šume zeleneče
Hlapé dišavno in hladnó:
Kakó li solnèno in modreče
Nad njimi króži se nebó!

Klokôtni víri, skal otroci,
V napòj vabèč, mimó begóč,
Nizdòl gredó, nizdòl potoci,
V poskoku pèn se igrajóč.

Potujem, slušam razmišljaje:
Lehkó mi, čilo je srcé,
Kot prenešeno v blazne kraje
S perótjo naglo od zemljé.

Glej, skozi smrécje mrakovíto
Prizòr neznàn zalesketá:
Z nižín zrcálnih čudovíto
Odséva v mé obráz nebá.

Jezéro je nedvigováno,
Prečist smaragd, zelèn, svetál,
Jezéro v dragi kamen dáno
Obleki gorovítih tâl.

V molčánji sládkem vse mirúje,
Sladkó priroda sama spí;
Le božji dih iz véj se čuje,
Tihoten s travami šumí.

Nad sé po tesnem, strmem póti
Na strme vzpénjam se vrhé,
Da strah mi skôraj srce móti,
Ustavlja sapo in nogé:

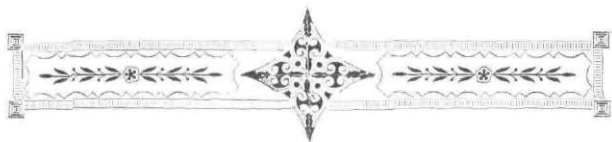
Kar čudo večje v zrak zasije,
Utrne svit se iz lesóv ;
V iskráh se zlatih mi odkrije
Jezéro drugo — prízor nóv!

A tam? — Kedó demántno glávo
Po konci nosi drzovit?
Kedó, opásan v zelenjávo,
Snežén drží na prsih ščit?

Kakó veselje to oznanim?
Tam z veličástvom obliščán,
V dotík očém očarovánim
Stoluje Mángart velikán!

Radóstna duša v mêní vriska:
„Nebesko-lep si, dragi dóm!“
Z goré v dolí nazaj pritíska
Besede te odmevni gróm.

Ubožec.

Dramatičen prizor.

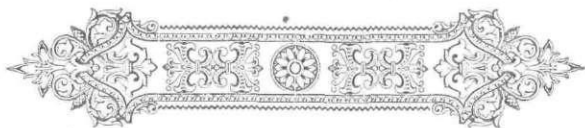
Bóžic, žarek najsvetlejši,
V dolgi nóči najtemnejši.

Osebe:

Jaroslav,	}	bratje.
Bogdan,		
Janko,		
Olga,	}	njih sestri.
Jelica,		
Ubožec.		

(Gledališče: Soba z dvojimi vrati, jedna uhodna
a druga drže v dotično sobo.)

Olga.

Od rádoti sama ne znam, kaj počnem,
Večer ta najljubši mi v letu je vsem!

Jaroslav.

A mênì stoprv! od veselja ne spím,
Ne jem in ne pijem, ne vem kaj storím!
Popreje, ko vrata se nekoč odpró,
Ugledal sem smreko zelêno lepó,
In belih in rdeçih in pisanih sveç
Po nji je nataknenih sto, a še več.

Bogdan.

Nastavil sem tudi jaz svoje okó —

Olga.

To bilo ni prav, to —

*
—————
Bogdan (ji seže v besedo.)

Ej, jedno samó!

A videl sem z jednim očesom stvarij,
Da tisoč bi želel imeti očij!
Saj že nanosili so angelji nam,
Popisati česar nikakor ne znam.
Orehov od čistega, čujte, zlatá,
In jábolk leskečih se v svitu srebrá.
In smôkev napravljen somenj je bogàt,
In grozdja in jederc, ki zobljem jih ràd.
Zazrl sem i konjca, trdnjavo lepó,
In púnico tudi, ki miga z glavó,
In —

Jelica.

Púnico, púnico, ali je res
Za Jelico ista prišlà iz nebes?

Janko.

Da skoro bi zvonček že ljubi zapel,
Na glas bi zavriskal brez konca vesel!

Jelica.

O, Jelica tudi, ne, Janko, sam tí,
Veš, Jelica danes jokala še ní!

(Nekdo potrka na uhodna vrata.)

*
Olga.

Kdo trka?

(Glas pred vrati.)

Ubožec, ki prosi lepó,
Da smel bi ogréti otrplo teló!

(Otroci vzklíknejo.)

Le noter, le noter takój!

(Olga odpre vrata.)

Ubožec.

Ali smem?

Olga.

Brez skrbi!

Jaroslav.

In dobro si dôšel nam vsem!

(Otroci se ubožcu prijazno bližajo.)

Olga (ljubkujé ga).

Pozdravljen mi bodi! — A Bog moj presvet,
Ročici sta mrzli, še bolj nego led!
O dàj, da õgrejem ji tebi skrbnó,
Ni res, da je v izbici naši gorkó?
Trepečes še vedno, ubožec ti moj,
Zakaj li ostavil si dómec nocoj?

*
Jaroslav.

Nocoj, ko pri svojcih se vsak veselí,
Drevó ko božično prijazno blestí!

Ubožec.

Otroci presrečni! — pri mēni domá
Ni rádosti, ampak vladarstvo gorjá!
Ni svita, ki padal bi v kočó temná,
Svetlé se le sòlze, ki tamkaj tekó!

Jaroslav.

Rodíteljev nimaš?

Bogdan.

In v koči si sam?

Ubožec.

Rodítelje dobre, preljube imám,
Sestríco in bratca, mi draga obá,
Ki ljubim ju gorko iz vsega srcá.
A z delom končal se je oče bolán
Ter z bedo borí se mi mati zamán,
In bratec, sestrica — od gládi mrjóč —
Ubožca pobere božična mi nóč!

Olga.

Kaj čujem, moj Bog! — — a le bodi srčán,
Za tebe je tudi na zémľjo poslán

❁

Nebeski otròk, ki obide ves svét
Z usmiljenjem božjim brezkončnim razgrét.
Nikári ne jóci, o bodi vesel,
Pomoči, darila ti bodeš prejel!

Jaroslav.

Takisto je, deček! delím rad s teboj,
Kar mêní naklonjeno bode nocoj!

Bogdan.

Za bratom ostajati nečem nikdar:
Ta súknjica tôpla (si jo sleče) moj prvi je dar!
Ne gledam, trpinčil da oster bi mraz
Zdaj tebe, ko v gorkem presrečen sam jaz.

Janko.

Nasmihaj, otròk se! glej, čevlje imám,
Noví in lepí so, ná! tebi jih dám!
Ahá, zdaj vesel si, ker nisi več bos,
In čuj! še pogače darujem ti kos!

Jelica.

A Jelica tebi posodi celó
Še púnico svojo, ki miga z glavó,
Če skoro jo zopet prineseš nazaj;
Povédi, te prosim, povédi, kedaj?

Olga.

Pozdravi sestričo in bratca domá,
Prositi jaz zánja hčem vedno Bogá.
Verížico ljubo mi, vzemi, zlató (si jo aname z
vratú.)

In kupi zdravila potrebna za njó,
A mreti ne smeta, sicer bi gorjé
Prebridko morilo še moje srcé!

Ubožec (sladko nasmiha se.)

O dúšice! stokrat vse plati vam Bog,
Na zemlji najboljši ste dobrih otrok!

(Zvonček zapoje v dotični sobi.)

Bogdan.

Oj, čujte, ne pôje li zvonček sedàj —

Jaroslav.

Hitímo, hitímo odpira se raj!

(V tem, ko se otroci nepotrpežljivo razgovarjajo,
odide ubožec.)

Olga.

Ne, jedenkrat stoprav je zvonček zapel —

Janko.

A rad bi zavriskal že Janko vesel!

*
—————
Bogdan (Jaroslavu).

Poslušaj! srcé mi utrípa glasno,
Od sreče mu v prsih je zdaj pretesno.

(Zvonček znova zapoje, vrata se počasi odpirajo, na
mizi stoji razsvetljeno drevó in svetlo dete
sedi pod njim.)

Olga.

Oj, Jelica, čakaj, ne dirjaj takó —

Jelica.

Jaz púnico vidim, ki miga z glavó!

Bogdan.

Čaróбно vsa izba v svetlobi žarí,
Krasnejše gotovo pri angeljih ní!

Olga.

Od svita sem slepa, a bratje, kdo vé,
Kje deček ostal nam preljubi je, kjé?

Jaroslav.

Ne vidiš li njega, sestrica, ki tam
Pod smreko premilo nagiblje se k nam?
Dozdeva se mêní, da deček svetál
Podoben je njemu, ki tukaj je stal.

❦

Glej, solnce, katero mu kráši glavó,
Gorkóto, ki lije mi v dušo mladó,
Popreje sijalo je v njega očéh,
In solnčno ogreval me tudi je sméh.

Olga.

Res, to je obrazek kroták in premil —
Prešinja me misel, k d o deček je bil! —
Točila od svéte bi gróze solzé,
A vender vse silijo k njemu željé,
Tresoča, razvneta na tleh jaz klečím
In dete nebesko v molitvi častím!

Bôžič.

Le bliže, otroci, nikari bojèč
Ne glédite mène iz dalje, ljubèč
Ročici jaz širim nasproti vam vsem,
Da čútite blágoslov njih in objém.
Pritêcite srčno na mesto svetló,
Ki „noter“ pozvali ste rajsko ljubó,
Ko trkalo vam je na duri srcá
Uboštvo, prosèč, da pomóč se mu dá.
Že v zláto si knjigo to delo nocój
Zapisal je Oča premilostni mój. —
Pogódili dobro ste, deček sem jaz,
Ki bil je prosilec nesrečen pri vas.

O, raznoobrazne na krogu zemljé
Kažó siromaštva se slike bledé!
Naj sleharna zvésto oživlja spomin,
Da v nji prikazuje se Božji vam Sin,
Da njemu storjeno v nebesih veljá,
Kar v božcev najmanjšemu tukaj se dá!
Ljubezen gorečo hraníte živó,
Brez njé je življenje zsaktero mrtvó,
A ona uzorni in divni je cvet,
Ki v milosti svoji Bog vsádil na svet! —
Prijátelji ljubi, ostavljam vas zdaj,
A milo vzprejeti vas hočem nekđaj,
Kjer v angeljskem zboru čestite pojóč
Preblagi božično mi vekoma nóč! —

V slovó.

Prazen list še vidim tukaj —
Kàj vijole so poslè?
Htela okrasíti ž njimi
Knjige té sem liste vsè.

Mésto njih pozdráve sládke,
Kakeršnih srcé goji,
Vam napišem tù in prosim:
Vráčajte jih srčno, ví! —

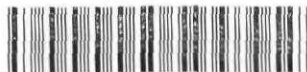

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS SLO

00000375460

RS - 1

